

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine
Kuressaare Ametikooli
toiduainete töötlemise, materjalide
töötlemise (klaas, paber, plast, puit) ja
tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamise
ning naha töötlemise
õppekavarühmade
hindamisaruanne

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2021

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Üldosa	4
3. Toiduainete töötlemise; materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit); tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamise ning naha töötlemise õppekavariühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes	11
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	11
3.2 Õppimine ja õpetamine	18
3.3 Õpetajad.....	28
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused toiduainete töötlemise, materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) ja tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamise ning naha töötlemise õppekavariühmade osas	33

Lühendid

KAK – Kuressaare Ametikool

MT – materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavariühm

OSKA – tööjõuvajaduse seire ja prognoosisüsteem

TN – tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamise ning naha töötlemise õppekavariühm

TT – toiduainete töötlemise õppekavariühm

VÕTA – varasema õpi- ja töökogemuse arvestamine

ÕKR – õppekavariühm

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitused õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Maire Merits	kutseõppe ekspert; Tartu KHK toitlustuse ja turismi osakonna juhataja, toitlustuse valdkonna kutseõpetaja; komisjoni esimees
Tiia Bach	kutseõppe ekspert, Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri (EKKA) hindamiskoordinaator, komisjoni sekretär
Pille Kompus	tööandjate esindaja; lus Dicere OÜ projektijuht, rätsep; eriala õpilaste praktikajuhendaja, kutsevõistluste juhendaja ja kohtunik
Meelis Pärn	tööandjate esindaja, Pagaripoisid OÜ direktor; pagari ja kondiitri kutseksamite komisjoni liige
Viljar Vissel	tööandjate esindaja, SA Virumaa Muuseumid juht

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande ning leppisid esimesel komisjoni koosolekul kokku edasise tööprotsessi. Komisjon koostas esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAgaga. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks ning hindamisaruande koostamiseks.

Pandeemilisest olukorrast tulenevalt ei olnud komisjonil võimalik Kuressaare Ametikooli füüsiliselt külastada. Seetõttu toimus hindamiskülastus virtuaalselt 8. ja 9. aprillil, mil komisjon vestles kolme hinnatava õppekavarühma esindajatega: juhtõpetajatega, õppijatega, vilistlastega, õpetajatega, tugipersonaliga ja direktoriga. Enne külastust oli kool väga hästi korraldanud ka kolm virtuaalturniiri, mille käigus oli võimalik tutvuda kõigi kolme õppekavarühma õppekeskkonnaga, sh õppetöös

kasutatavate seadmete ja vahenditega, ning vestelda juhtõpetajatega. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega.

Lisaks eelnevalt mainitule vestles komisjon 06. aprillil 2021 veebipõhiselt toiduainete töötlemise õppekavarühma praktikaettevõtete esindajatega (Avela Tordid OÜ, Coop Saaremaa Köök ja OÜ Pargi Kultuurikeskus) ja materjalide töötlemise õppekavarühma praktikaettevõtete esindajatega (Smidt Metall OÜ, Muvor OÜ, A Furn OÜ ja Muhu Puidukoda). 6. ja 13. aprillil tekstiili, rõivaste, jalatsite ning naha töötlemise õppekavarühma praktikaettevõtete esindajatega (Vaida Truu Õmblustuba, Adniel OÜ, Nola OÜ).

Komisjon soovib tänada kõiki osapooli avatud, asjalike ja informatiivsete vestluste eest. Kõik vestlused kulgesid ladusalt, sest olid kooli ja ettevõtete poolt hästi ette valmistatud, vestlustel osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Vestlusi aitasid tõhusalt ette valmistada kooli eneseanalüüsi aruanne, mis oli väga põhjalik, informatiivne ja analüütiline, ning ka kooli esitatud lisamaterjalid.

Komisjoni koosolekul lepidi kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistele järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

EKKA esitas esmase aruande koolile 12.05.2021. Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon arvesse kooli kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKALE 07.06.2021.

2. Üldosa

Kooli lühitutvustus

Kuressaare Ametikool (edaspidi KAK) on Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas tegutsev riiklik kutseõppeasutus, mis loodi 6.11.1922. Piirkondliku õppeasutusena on kooli peamiseks ülesandeks rahuldada eelkõige piirkonna õppijate ja tööturu vajadusi, kuid peetakse silmas ka teiste maakondade noorte huvi Saaremaal õppimise vastu (30.09.20 on riigieelarvest eraldatud koolituskohtadel õppijaid u 30% väljastpoolt Saare maakonda). Spetsiifiliste kutseoskuste õpetamiseks teeb kool koostööd teiste kutseõppeasutustega.

Piirkondliku kutsekoolina on Kuressaare Ametikooli eripäraks erialade paljusus: kokku on kasutusel 41 (registreeritud 60) õppekava 18 õppekavarühmast. Õpet viiakse läbi statsionaarses koolipõhises ja töökohapõhises õppevormis. Mittestatsionaarses õppevormis erialasid ei pakuta. Lisaks tasemeõppele pakub kool erinevaid täienduskoolitusvõimalusi. Riiklik koolitustellimus tasemeõppes aastateks 2018 kuni 2020 oli 854 koolituskohta aastas, millele lisandus u 530 (seisuga detsember 2019) täiskasvanute koolituskohta täiendus- ja ümberõppes. 2020/2021. õa seisuga on koolis 115 töötajat, neist 65 pedagoogilist (sh 60 õpetajat).

Aastatel 2003, 2004 ja 2007 osales kool Kutseõppeasutuste Kvaliteediauhinna konkursil, 2004. aastal Eesti Juhtimiskvaliteedi ja Kutseõppeasutuste kvaliteediauhinna konkursil. 2007. aasta konkursil sai Kuressaare Ametikool eriauhinna kvaliteedijuhtimise eestvedamise ja rahvusvahelise koostöö alase tegevuse eest. 2018 sai kool tunnustuse „Euroopa ettevõtlik kool 2018“.

Õppijate koguarv 2020/21. õppeaastal HaridusSilma (www.haridussilm.ee) andmetel on 795 õppijat.

Missioon - Kuressaare Ametikooli missioon on ette valmistada tööturul konkurentsivõimelisi ja elus toimetulevaid inimesi

Visioon – 2020. aastal oleme mainekas kutseõppeasutus Euroopas, kes partneritega koostöös reageerib paindlikult tööturu nõudmistele ja pakub innovaatilist koolitust.

Põhiväärtused:

- Koostöö - ühise eesmärgi nimel koos tegutsedes jõuame hea tulemuseni.
- Asjatundlikkus - väärtustame asjatundlikkust ja õpitahet.
- Uuendusmeelsus - oleme avatud uutele ideedele ja loovusele ning õpime oma ja teiste kogemustest.
- Hoolivus - oleme suhetes ausad, hoolivad ja abivalmid; tunnustame ennast ja teisi.
- Tasakaal - väärtustame aega, tervislikke eluviise ning oskust puhata.

Arengukava peamised eesmärgid

- Muutunud õpikäsitlus
- Pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid
- Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus
- Digipööre elukestvas õppes
- Võrdsed võimalused elukestvas õppeks ja õppes osaluse kasv

Andmed hinnatavate õppekavarühmade kohta

Tabel 1. Ülevaade hinnatavate õppekavarühmade õppekavadest

Nimetus	EKR tase	Kood EHISes	Kinnitamiseaasta	Viimane muudatus	Õppevorm	Rakenduskava link
Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine ÖKR						
Kergete rõivaste rätsep , 120 EKAP *	4	21516	2020		Statsionaarne koolipõhine	Rakkava
Toiduainete töötlemine ÖKR						
Pagar , 60 EKAP	4	128237	2018	2020	Statsionaarne koolipõhine	Rakkava
Pagar , 60 EKAP	4	215390	2020		Statsionaarne koolipõhine	Rakkava
Kondiiter , 60 EKAP	4	179597	2017	2020	Statsionaarne koolipõhine	Rakkava
Kondiiter, 60 EKAP	4	215386	2020		Statsionaarne koolipõhine	Rakkava
Materjalide töötlemine (klaas, paber, plast, puit) ÖKR						
Mööblirestauraator , 120 EKAP	4	183658	2017	2020	Statsionaarne koolipõhine	Rakkava
CNC puidutöötlemiskeskuse operaator 30 EKAP	4	126257	2019		Statsionaarne koolipõhine	Rakkava
Tisler , 120 EKAP	4	215164	2020		Statsionaarne koolipõhine	Rakkava

Allikas: Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruanne.

* Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamise ning naha töötlemise õppekavarühmas on üks tasemeõppe õppekava „Kergete rõivaste rätsep, tase 4“. Eelnevalt oli rakendatud „Õmbleja, tase 4“ õppekava, kuid 2020. a sügisel toimus vastavalt OSKA raportile muudatus, kus õmbleja õppekava asendus kergete rõivaste rätsepa õppekavaga.

Tabel 2. Ülevaade õppekavarühmade õppekavadel õppijatest

Õppekava nimetus	Alustamise aasta	Alustas	Lõpetamise aasta	Õppis seisuga 19.02.2021	Lõpetas	Lõpetanute osakaal
Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine ÕKR						
Rõivaõmblemine	2014	17	2016		12	71%
Õmbleja	2016	17	2017		11	65%
Õmbleja	2017	17	2018		5	30%
Õmbleja	2018	19	2019		14	73%
Õmbleja	2019	16	2020		8	50%
Kergete rõivaste rätsep	2020	16	2022	16		
Toiduainete töötlemine ÕKR						
Pagar	2015	16	2016		11	69%
Pagar	2016	18	2017		12	67%
Pagar	2017	21	2018		18	86%
Pagar	2018	12	2019		6	50%
Pagar	2019	11	2020		5	46%
Pagar	2020	14	2021	12		
Pagar	2021	22	2022			
Kondiiter	2015	31	2016		23	74%
Kondiiter	2016	24	2017		17	71%
Kondiiter	2017	14	2018		9	64%
Kondiiter	2018	25	2019		15	60%
Kondiiter	2019	18	2020		11	61%
Kondiiter	2020	17	2021	16		
Materjalide töötlemine (klaas, paber, plast, puit) ÕKR						
Mööblirestauraator, KHÕ	2015	19	2017		10	53%
Mööblirestauraator, KHÕ	2017	18	2019		11	61%
Mööblirestauraator, KHÕ	2019	13	2021	9		

CNC töötlemiskeskuse operaator, KHÕ	2015	11	2015		7	64%
CNC töötlemiskeskuse operaator, KHÕ	2016	6	2016		6	100%
CNC töötlemiskeskuse operaator, KHÕ	2017	16	2018		5	31%
CNC töötlemiskeskuse operaator, KHÕ	2018	9	2019		5	56%
CNC puidutöötlemiskeskuse operaator, KHÕ	2019	13	2020		10	77%
CNC puidutöötlemiskeskuse operaator, KHÕ	2020	13	2021	12		
Tisler, KHÕ	2016	14	2018		8	57%
Tisler, KHÕ	2018	13	2020		5	38%
Tisler, KHÕ	2020	12	2022	11		

Allikas: Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruanne.

KHÕ – kutseõppe põhihariduse baasil

Tabel 3. Ülevaade täienduskoolituse õppekavadest ja õppijatest hinnatavates õppekavarühmades

Õppekava nimetus	Kursuse maht (t)	Alustamise aasta	Lõpetamise aasta	Lõpetanute arv	Koolituse tellija
Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine ÕKR					
Masinõmbleja koolitus (2 koolitust)	120	2016	2016	17	Töötukassa hange
Täienduskoolitus kontoritöötajale – trükiste kujundamine ja küljendus	60	2017	2017	9	ESF
Väikeettevõtte veebilehe loomine ja haldamine	50	2017	2017	10	ESF
Toodete ja teenuste pildistamine, fotode töötlemine	50	2017	2017	11	ESF
Täienduskoolitus kontoritöötajale – trükiste kujundamine ja küljendus	50	2021	2021	10	ESF
Väikeettevõtte veebilehe loomine ja haldamine	50	2021	2021	10	ESF
Toiduainete töötlemine ÕKR					
Kondiitri koolitus	239	2016	2016	1	Töötukassa koolituskaart
Maailma parimate lihapirukate valmistamine (TÕN nädala raames korraldatud koolitus)	4	2020	2020	29	Saaremaa vald
Menüüde ja kalkulatsioonide koostamine	24	2014	2014	10	RKT koolitus
Toiduhügieeni koolitus	6	2015	2015	17	Töötukassa koolituskaart

Toiduhügieeni koolitus	6	2016	2016	7	Töötukassa koolituskaart
Toiduhügieeni koolitus	6	2017	2017	12	Töötukassa koolituskaart
Toiduhügieeni koolitus	6	2018	2018	6	Töötukassa koolituskaart
Toiduhügieeni koolitus	6	2019	2019	9	Töötukassa koolituskaart
Ürtide kasvatamine ja kasutamine toidulaual	40	2018	2018	9	RKT koolitus
Materjalide töötlemine (klaas, paber, plast, puit) ÕKR					
AutoCad baaskursus3D	30	2015	2015	14	RKT koolitus
Puidupingioperaatori koolitus	560	2015	2015	9	Töötukassa hange
Tööalane moodulõpe (ehituspuusepatööd)	60	2015	2015	7	Töötukassa hange
Tööalane moodulõpe (ehituspuusepatööd)	60	2016	2016	11	Töötukassa hange
Puidupingioperaatori koolitus	560	2016	2016	9	Töötukassa hange
Puidupingioperaatori koolitus	360	2017	2017	8	Töötukassa hange
Tööharjutus (puidutöötlemine)	78	2017	2017	7	Töötukassa hange
AutoCad baaskoolitus (2 koolitust)	60	2018	2018	29	RKT koolitus
Puidupingioperaatori koolitus	380	2018	2018	3	Töötukassa hange
Puitkonstruktsioonide valmistamine – terrassid ja piirdeaiaid	80	2018	2018	6	RKT koolitus
ZW3D baaskursus	60	2019	2019	9	RKT koolitus
Puidutöötlemise alused	292	2019	2020	1	Töötukassa koolituskaart
AutoCad baaskoolitus (planeeritud 2021 kevad)	60	2021	2021		RKT hange
CNC puidutöötlemiskeskuse operaatori algkoolitus (planeeritud 2021 kevad)	70	2021	2021		RKT hange
Rhino 3D baaskursus (planeeritud 2021 sügis)	60	2021	2021		RKT hange

Allikas: Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruanne
RKT – riiklik koolitustellimus

Tabel 4. Ülevaade õppekavariühmade õpetajatest ja vastavusest kvalifikatsiooninõuetele (õppeaastate lõikes)

Tabelis on toodud nii õppekavariühmades õpetavad kutseõpetajad kui ka üldõpingute õpetajad. Täpsemad selgitused hindamisvaldkonna „Õpetajad“ juures.

Õppeaasta	Vastab kvalifikatsiooninõuetele	Ei vasta kvalifikatsiooninõuetele	%	Kutseõpetaja		Täiskasvanute koolitaja			Kokku
				tase 6	tase 7	tase 5	tase 6	tase 7	
Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine ÖKR									
2015/16	3	3	100	0	0	0	0	0	6
2016/17	5	1	83	0	0	2	0	0	6
2017/18	5	1	83	0	2*	2	0	0	8
2018/19	7	1	88	0	2*	1	1	0	8
2019/20	6	1	86	0	1		2	0	7
2020/21	9	0	100	0	2*	1	2	0	9
Toiduainete töötlemine ÖKR									
2015/16	18	2	90	1	0	5	3	0	20
2016/17	19	4	83	1	0	6	2	1	23
2017/18	17	5	77	2	4	5	1	1	22
2018/19	14	3	82	3	4	5	1	0	17
2019/20	14	3	82	3	4	2	2	0	17
2020/21	14	3	82	3	6**	0	1	1	17
Materjalide töötlemine (klaas, paber, plast, puit) ÖKR									
2015/16	12	6	67	0	0	1	1	0	18
2016/17	7	4	64	0	0	0	2	0	11
2017/18	8	3	73	0	0	0	1	0	11
2018/19	8	3	73	1	0	0	1	0	11
2019/20	9	3	75	1	1	0	1	1	12
2020/21	10	3	77	1	0	0	0	0	13

Allikas: Õppekavariühmade eneseanalüüsi aruanne.

* sh meisterõpetaja, tase 8

** sh meisterõpetaja, tase 7

KAK-i arengukavas on seatud õpetajate kvalifikatsioonile vastavuse sihtväärtuseks 80%.

Tabel 5. Õppekavariühmade õpetajate vanuseline struktuur (2020.a lõpu seisuga)

Aasta	Kuni 29-aastased	30-39 aastased	40-49 aastased	50-59 aastased	60 ja vanemad	Keskmine vanus
Toiduainete töötlemine						
2015/16	0	0	7	12	1	52,0
2016/17	1	2	6	12	3	51,8
2017/18	0	1	8	9	3	52,2
2018/19	0	1	7	4	5	52,5
2019/20	0	0	9	4	5	53,6
2020/21	0	0	6	5	6	55,9
Materjalide töötlemine (klaas, paber, plast, puit) ÖKR						
2015/16	1	1	2	12	1	51,2
2016/17	1	1	1	6	2	51,4
2017/18	1	1	1	6	2	52,3
2018/19	0	4	0	4	3	50,2

Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruanne

2019/20	0	4	0	4	4	51,8
2020/21	0	2	3	3	5	52,3
Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine ÕKR						
2015/16	0	0	0	2	1	60,0
2016/17	0	0	2	3	1	53,0
2017/18	0	0	2	3	1	54,0
2018/19	0	1	3	2	2	50,3
2019/20	0	1	2	1	3	51,7
2020/21	0	1	3	1	4	54,1

Allikas: Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruanne.

3. Toiduainete töötlemise; materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit); tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamise ning naha töötlemise õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Analüüs

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Õppekavaarendus, õppekavade koostamine

Õppekavade arendamine on pidev protsess, eesmärgistatud ning juhitud õppesuundade juhtõpetajate poolt. Hinnatavates õppekavarühmades rakendatakse kokku kuute õppekava kuuel erialal. Kõik õppekavad on 4. taseme kutseõppe esmaõppe õppekavad, mida rakendatakse statsionaarses koolipõhises õppevormis. Õppetöö korraldus on planeeritud tsükliõppena. Õppekavade koostamisel ja arendamisel on põhiorhk täiskasvanud õppijatel, arvestades piirkonna elanike vanuselist struktuuri. Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamise ning naha töötlemise õppekavarühmas on kvaliteedihindamise perioodil loodud töökohapõhise õppevormi jaoks üks õppekava („Õmbleja, tase 3“), kuid seda ei rakendatud, kuna õppijate ja tööandja vahel ei saavutatud kokkulepet koolis toimuvate tundide ja aja suhtes. Teistes ÕKRides pole õppekavade rakendamist töökohapõhises õppevormis proovitud.

Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamise ning naha töötlemise (TN) õppekavarühmas rakendati aastani 2020 „Õmbleja, tase 4“ kutseõppe esmaõppe 60 EKAPist õppekava. Alates 2020 sügisest asendati see „Kergete rõivaste rätsep, tase 4“ kutseõppe esmaõppe õppekavaga (120 EKAP); esimene õppegrupp alustas õpinguid septembris 2020. Antud eriala sihtrühmaks on teadlik täiskasvanud õppija, kes juba õppima asudes näeb õpingute lõpetamisel võimalust luua oma väikeettevõtte ja pakkuda turul rätsepateenust. Mitmed õppijad, kellega vestlesime, ütlesid et nad olid juba õpinguid alustades seotud ettevõtlusega. KAK on üks esimesi koole Eestis, kes on rätsepa eriala õppe korraldanud tsükliõppena, vastates seega täiskasvanud õppija ootusele. Õppe alustamine rätsepa erialal leidis aset tööjõuturu vajadustest ja OSKA valdkondlikust raportist lähtuvalt, tuginedes raportis toodud prognoosile, et liinitöö õmblejate järele vajadus üha väheneb, samas kui rõivatööstuses rätsepana hõivatute arv kasvab. Sama raporti põhjal väheneb õmblejate ametikohtade arv järgmise 10 aasta jooksul 20% ning väiketootmises ja individuaalõmbluses on tekkinud vajadus väljaõppinud erialaspetsialistide järele, kellel on kompetentsid arendada, konstrueerida ja õmmelda rõivaid

individuaaltöona või kasutada neid teadmisi tootmise tootearenduses. Vestlused tööandjate ja praktikaettevõtete esindajatega andsid kinnitust, et nii Saaremaal kui üleüldiselt kasvab vajadus just individuaalrätsepate järele ning tööandjad ootavad selles valdkonnas järelkasvu. Komisjoni hinnangul on õppekavaarenduses liigutud õiges suunas. Rätsepa õppekavas on arvestatud kooli eesmärgiga olla innovaatiline, nt on disaini õppesuuna juhtõpetaja sõnul uues õppekavas senisest rohkem pööratud tähelepanu säästlikule tootmisele ja tarbimisele.

TN õppekavarühmas pakutud täienduskoolitused on peamiselt olnud ettevõtte veebilehe loomise või toodete/teenuste pildistamisega ning trükiste kujundamise-küljendamise seotud ning koolitusi on pakutud vaid kolmel aastal. Kuna rätsepa eriala on koolis väga uus, on mõistetav, et eneseanalüüsi perioodil ei ole selle eriala täienduskoolitusi veel välja töötatud. Komisjon peab väga oluliseks ja toetab eneseanalüüsis toodud parendustegevusi, millega nähakse ette nii erialaste jätkukoolituste kavandamist kui ka eriala sidusvaldkondadele koolituste pakkumist. Vajadust spetsiifiliste täienduskoolituste järele väljendasid ka tööandjad, kellega komisjon vestles.

Toiduainete töötlemise (TT) õppekavarühma pagari ja kondiitri erialadel valmisid 2019. aastal uued, suur- ja väiketootmiseks vajalikke kompetentse eristavad kutsestandardid. 2020. aastal kinnitatud uued kooli pagari ja kondiitri õppekavad on suunatud väiketootmisele ja keskmise suurusega ettevõtetele.

Pagari ja kondiitri õppekavades on hindamisperioodi jooksul suurendatud juhtõpetaja sõnul praktilise töö osakaalu, uuendusena on sisse viidud "kodupraktika" – iseseisev töö, mille tulemused õppija fikseerib portfoolios näidates oma erialast arengut kodus sooritavate erialaste ülesannete kaudu. Kodupraktika on komisjoni arvates hea viis õppijal erialaseid oskusi harjutada lisaks õppekeskkonnas tehtavale praktikale. Kaaluda võiks kodupraktika tegemist ka elektroonilise keskkonna vahendusel õpetaja juhendamisel, mis võiks seeläbi olla veelgi tulemuslikum.

TT ÕKRis on vastavalt õpilaste ja vilistlaste tagasisidele väljaarendamisel „Vanempagar, tase 5“ ning „Vanemkondiiter, tase 5“ esmaõppe õppekavad (valmimise eeldatav tähtaeg 2021/22 õppeaasta). Komisjon ei leidnud esitatud dokumentidest ega vestluste käigus tõendusi selle kohta, millistel analüüsidel selline plaan põhineb ja kas ettevõtjatel oleks piisavalt huvi selliseid õppekavu läbinud töötajate vastu. Pigem soovitame luua täienduskoolitusi vastavalt tööturu vajadusele või 4. taseme jätkuõppe õppekavasid nt tööandjate toetuskirjade alusel. Eelnevalt mainitu eeldab tihedat koostööd tööandjatega.

Hetkel ei ole TT ÕKRis pakutavad täienduskoolituse õppekavad seotud konkreetsete erialaste kompetentside arendamisega (st ei ole käsitletavat nt õpiampsudena). Komisjoni hinnangul aga võiksid täienduskoolituskursused erialaseid kompetentse arendada, nii et oleks võimalik nt hilisemal tasemeõppesse astumisel omandatud kompetentse VÕTAgA arvestada.

Materjalide töötlemise (MT) õppekavarühma – „CNC puidutöötlemiskeskuse operaatori, tase 4“, „Tisler, tase 4“ ja „Mööblirestauraator, tase 4“ – õppekavade arendus lähtub puidutöötlemise sektori kiirest kasvust Saare maakonnas. MT ÕKR innovaatilisus seisneb juhtõpetaja sõnul õppijate digitaalse kirjaoskuse arendamises, nt tehnilise dokumentatsiooni koostamine ja kompleksülesanded, mis baseeruvad digitaalsetel 3D mudelitel. Vastavalt OSKA raportis sätestatule, mis puudutab valdkonna põhikutsealade oskuste arendamist, on eneseanalüüsi põhjal õppekavadesse sisse viidud rohkem puidu töötlemise ja puittoodete tootmise tervikprotsessi tundmist, tisleri õppekaval suurendatud digitaalse joonestamise osatähtsust, CNC puidutöötlemiskeskuse operaatori õppekaval CAD joonestamise osatähtsust.

Vastavalt OSKA soovitusele on tehnilise joonestamise kompetentsiga töötajate puudujäägi katmiseks puitmajaehituses ja mööblitööstuses vaja välja töötada täienduskoolituse õppekava või lisada vastav spetsialiseerumine nt tisleri õppekavasse. KAK tisleri õppekavas kooliõppekavaga tutvumise põhjal spetsialiseerumist pole, küll aga on lisatud OSKA soovitusest lähtuvalt valikmoodulite valikusse nt „3D modelleerimine“, „CAD/CAM tarkvara algõpe“. Vilistlaste hinnangul võiks CNC puidutöötlemiskeskuse

operaatori õppekava olla senisest mahukam (praegu 30 EKAPit) ning hõlmata põhjalikumalt ka nt erinevate töös kasutatavate arvutiprogrammide õppimist ja kasutamist. Vilistlaste tagasisidest lähtuvalt soovitame kaaluda praktilise töö osakaalu suurendamist õppekavas.

MT ÕKRI tegevuskavas on plaanis uute õppekavade koostamine ja nende käivitamise vajaduse väljaselgitamine koostöös ettevõtetega, nt „Puidupingioperaator, tase 4“ CNC kompetentsi sisaldava õppekava arendamine. Komisjon on samal arvamusel, et enne eelpool nimetatud õppekava loomist analüüsitaks tegelikku vajadust selle järele. Kooli arengukava põhjal on MT ÕKRis olnud plaanis pingioperaatorite väljaõppe/täiendusõppe õppekavade koostamine, mis on realiseerunud puidupingioperaatori/puidutöötlemise aluste koolitustena aastatel 2015, 2017, 2018, 2019. Komisjoni arvates võiks „Puidupingioperaator, tase 4“ tasemeõppekava loomise asemel jätkata täienduskoolituskursuste arendamist. Arengusuundade väljaselgitamiseks on soovitatav korraldada ümarlaud tööandjate ja vilistlastega.

Mööblirestauroatori õppekava jätkusuutlikkuse osas on komisjon kahtleval seisukohal. Restauroatorite õpetamine on populaarne üle Eesti. Arvestades hetkeseisu tööturul, siis järelkasvu vajadus ei ole Eestis suur (hõive Eestis 35 mööblirestauroatorit). Vajadus materjalipõhiselt spetsialiseerunud restauroatorite osas on aga arvestatav (nt. kivi, metall). Õppekavale õppima astujate arvud on langustrendis (2015. aastal 19 alustanut; 2019. aastal 13), samuti on üle aasta vastuvõetud õppijatest lõpetajate osakaalud väga madalad (2017. aastal 53% ja 2019. aastal 61%). Suurimaks õppekava probleemiks on komisjoni hinnangul puudujäägid praktika teostamises, sest piirkonnas puuduvad vastava kvalifikatsiooniga praktikavõtteid. Traditsioonilist õpipoiss-sell-meister kujunemisprotsessi praeguste praktikakohtade praktikajuhendajate tööstaazi arvestades ei ole võimalik läbida. Vilistlastega toimunud vestluste põhjal tehakse praktikat mööblitettevõttes, kes vajadusel on teostanud ka vana mööbli parandamist. Mööblitettevõtteid, kes vajaduspõhiselt on tellimuste nimistusse lisanud restaureeritava objekti, ei ole kursis restauroatori kutsestandardite põhimõtetega. Sellest tulenevalt ei ole võimalik praktikandile edasi anda töövoos oluliste materjalide kasutuse ega ka töövõtete ning eseme analüüsi protsessi olulisi nüansse. Kohalikus piirkonnas on huvi valdkonna vastu suur aga seda pigem huvihariduse omandamise tasandil, mida võiks läbi viia täienduskoolituskursuste raames. Seda enam, et ka vestluses õppijate ja vilistlastega selgus, et omandatud oskused leiavad rakendust enda tarbeks ja hobikorras. Mööblirestauroatorite kutseeksami tulemusi analüüsides tõi kutsekomisjon välja, et teiste kompetentsidega võrreldes on nõrgemalt tõendatud õpilaste kompetents seoses viimistluse säilitamise ja taastamisega. Erialaliiduga koostöös viidi läbi täiendav praktiline õppesessioon, millel osalesid ka kutseõpetajad. Järgmine sarnane õppesessioon on planeeritud 2021 kevadel. Kui mööblirestauroatori tasemeõppe õppekava asemel pakkuda täienduskoolitust, oleks võimalik kaasata rohkem külalisõppejõude ja spetsialiste. OSKA raportile tuginedes võiks kool materjalide töötlemise õppekavarühmas – arvestades oma saarelist asukohta ning dolomiidi kaevandamist – mõelda kivirestauroatori tasemeõppekava loomisele. Restaureerimismaastikul on suur defitsiit ka metallirestauroatorite järele, siit inspiratsioon ka sellesisulise tasemeõppekava loomisele. OSKA raportile tuginedes võiks asendada mööblirestauroatori tasemeõppe õppekava vastavate täienduskoolitustega või siis väikeettevõtjale sobilikku õppekavaga (tööandjate toetuskirjade põhjal loodud).

Kõigis õppekavarühmades on **õppekavade tugevuseks** kooli üldistest suundadest tulenevalt ettevõtluse, aga ka turundamise (oma toodete reklaamimise) ja turundamiseks vajalike oskuste arendamine (fotograafia, reklaammaterjalide kujundamine IKT vahenditega). Ettevõtluse ja turunduse teemad on erinevate õppekavade puhul erinevalt käsitletud, nt TN õppekavarühmas on turundusega seotud teemad eraldi valikmoodulitena, TT ja MT puhul lõimituna erialastes moodulites.

Seni on hinnatavate õppekavarühmade õppekavade loomisel tuginetud peamiselt vastavatele **kutsestandarditele**. Vestlustel andsid vilistlased mõista, et sageli tullakse õppima sooviga omandada ainult mingi konkreetne oskus või pädevus. Pidades silmas praeguste õppekavade sihtrühma (täiskasvanud õppijad) soovitab komisjon arendada uusi õppekavu mitte kutsestandardite, vaid pigem

töömaailmast saadava sisendi ja toetuse alusel. Näiteks lühikesed, piirkonna tööandjate vajadustele vastavad õppekavad karjääripöörajatele või siis jätkuõppekavad konkreetsete kompetentside omandamiseks.

Tagasisidet õppekava, sh valikmoodulite kohta küsitakse õpilastelt enamasti enne lõpetamist ja tagasisidet on arvestatud. Näiteks eelnevalt **TN õppekavarühmas** rakendatud õmbleja õppekaval õppijad andsid tagasisidet, et sooviksid valikõpingutesse rohkem loomingulisemaid, erinevaid materjale ja keerukamaid tehnoloogiaid käsitlevaid mooduleid. Sellest tulenevalt loodi järgmised valikmoodulid, mida hetkel pakutakse rätsepa eriala õpilastele: “Korseti ja piduliku kleidi õmblemine individuaaltööna”, “Rõivalisandite valmistamine ja dekoreerimine”, “Moekollektsiooni loomine”, “Nahkaksessuaaride valmistamine”, “Personaalistilistika ja rõivakollektsiooni loomine”. TN ÕKRis on lähtuvalt õpilaste motivatsioonikirjadest ja sisseastumisvestlustest ning soovist erialast ettevõtet luua koostatud järgmised valikmoodulid: “Erialane inglise keel” ja “Visuaalse identiteedi loomine”. **TT õppekavarühmas** on õpilaste tagasiside põhjal lisatud valikõpingutesse moodulid “Eritoitlustus” – inimkonna suurenenud teadlikkusega toidutalumatusete teemal; “Teenindus, arendus ja müügitöö” – algteadmised oma ettevõtte rajamisest; “Toidufotograafia” – algteadmised fotograafiast, toitude jäädvustamine tekstide ilmestamiseks näidispildide abil; “Erialane inglise keel” – abiks retseptide tõlkimisel.

Valikõpingu moodul avatakse juhul, kui kursuse õppijatest vähemalt 50% on selle valinud ja rühma suurus on vähemalt 8 õpilast. Selgete eelistuste puudumisel rakendatakse enam soovijaid kogunud valikmooduleid. Valitud moodulid loetakse kohustuslikuks kõigile õppegrupis õppijatele. Kooliülesena on kirjeldatud valikmoodulite valiku alused (eneseanalüüs lk 7). Õppekavarühmades on valikmoodulite lisamisel arvestatud tööturu vajadustega: **MT õppekavarühmas** on tulenevalt OSKA ja SAK raportitest tislari õppekaval valikõpingutena lisatud näiteks moodulid „3D modelleerimine“ ja „Materjalide lõiketöötlemine CNC töötlemiskeskustel“. Valikmoodulite loomis/arendamisel on õppekavarühmades arvestatud ka õppijate soovide ja tagasisidega. **TN õppekavarühma õppijad** kirjeldasid vestluses, et 1. poolaasta valikmoodulid oli kool nende eest ära valinud, 2. poolaasta valikõpingute valimine seisis vestluse ajal ees. **Tislari ja mööblirestauraatori eriala vilistlastega** vestluses jäi kõlma, et neil ei olnud võimalik valikaineid valida, kool tegi valikud nende eest. Komisjoni teeb ettepaneku võimaldada õppijatel realselt valikmooduleid valida ja õppegrupis konsensusele jõuda. Esimese aasta õppijaid võiks varakult valikmoodulitest informeerida ja lasta neil sisseastumisprotsessis või õpingute alguses oma valik teha.

Õppekavade rakendumise hindamine toimub regulaarselt nii eneseanalüüsi põhjal kui õppekavarühmade kutseõpetajate sõnul. Selleks on kool hindamisperioodil seadnud sisse näiteks koostööteispäevad, mil õpetajad saavad kokku eesmärgiga pidada arutelusid õppetööga seonduva, õppekavade arendamise, rakenduskavade, moodulite järgnevuse ja sisu, õppe- ja hindamisülesannete jm aktuaalsetel teemadel. Taoline koostöövorm peegeldab kooli põhiväärtust – koostööd – mille järgi väärtustatakse ühise eesmärgi nimel koos tegutsemist.

Õppekavade parendamiseks on oluline koguda tagasisidet õpingute kestel ja järel. Eneseanalüüsis viidatakse, et peamiselt on kogutud tagasisidet õppijate rahulolu kohta üldiselt (kuni 2018. aastani kooli küsitlused, sealt edasi riiklikud küsitlused). Küsitlused on uurinud rahulolu õppekava rakendumise üldiste aspektidega (nt praktikaga ja koolikeskkonnaga), eneseanalüüsis esitatud rahulolu uuringute tulemused näitavad valdavalt hinnatavate ÕKRide õppijate kooli ja Eesti keskmisest tulemusest suuremat rahulolu. Vestlustest õppekavarühmade vilistlastega selgus, et nende mäletamist mööda ei ole kool neilt lõpetamisel õppekavade kohta tagasisidet küsinud ega ka peale lõpetamist ühegi uuringu/küsitlusega õppekavade arendamisse kaasanud. MT ÕKR vilistlaste sõnul on õpetajad õppe ajal õppetöö kohta tagasisidet küsinud kogu grupilt vestluse käigus ja ettepanekuid arvesse võtnud. Kool uurib kutseõpetajate sõnul õppijatelt moodulite lõppedes õppijate rahulolu mooduliga ja selle rakendamisega ning antud tagasiside on sisendiks järgmise õppeaasta

planeeringute korrigeerimiseks. Soovitatav on kõikide erialade puhul enne lõpetamist õppekava kui terviku kohta kirjalikku tagasisidet küsida (kas Tahvlis see võimalus arendada või leida muid võimalusi).

Kõikides hinnatavates õppekavarühmades nähakse arenguvajadusena **ettevõtete vajaduste kaardistamist ning koostöö arendamist (praktika)ettevõtetega**, nt uute paindlikumate koostöövormide leidmine ümarlaudade asemel, mis ei toimi, sest ettevõtjad on hõivatud. Komisjon näeb seda väga olulise arendustegevusena ja loodab, et õppekavarühmades leitakse paindlikke, individuaalseid, innovaatilisi võimalusi kooli ja ettevõtete vahelise süsteemse koostöö ja kontakti loomiseks ning säilitamiseks. Koostöö täienduskoolituste vajaduse välja selgitamise osas on üks viis hoida kooli ning ettevõtete vahelist suhtlust ning tasuta koolituste välja pakkumine ja neil osalemine oleks ühtlasi motivatsiooniks ettevõtete praktikajuhendajatele.

Õppijate eripära arvestamine, õppesisu ja -meetodite ning hindamiskriteeriumide ja -meetodite kavandamine moodulite rakenduskavades

Õppekavade moodulite rakenduskavad on leitavad erinevates kohtades: koolivälistele huvigruppidele saadaval kooli kodulehel; **TN ja TT õppekavade rakenduskavad** on viidud uude õpiinfosüsteemi ning on õppegrupipõhiselt õpiinfosüsteemis Tahvel tutvumiseks olemas; **MT õppekavade rakenduskavad** on osaliselt õpiinfosüsteemis Tahvel (CNC puidutöötlemiskeskuse operaator), osaliselt failidena kooli koduleheküljel (tisler ja mööblirestauraator). Hindamiskomisjoni hinnangul on õpisooviga õppijal keeruline leida tutvumiseks just need rakenduskavad, mille alusel tema õppetöö toimuma hakkab/toimub. Samuti ei sisalda kõikide õppekavade moodulite rakenduskavad vajalikku informatsiooni, nt **Tisleri õppekava moodulite rakenduskavades**, mis on koostatud 2020. aastal kinnitatud õppekavale (ja millega hindamiskomisjonil oli võimalik tutvuda koolikodulehel oleva info põhjal), ei ole täpsustatud õppevormi, sihtrühma. Rakenduskava dokumendi tiitellehel puudub viide õppekava EHISe koodile, mistõttu ei ole võimalik tuvastada, millise õppekava versiooni kohta rakenduskava kehtib. Seega pelgalt kodulehelt võetava dokumendi alusel ei ole ka võimalik hinnata rakenduskava vastavust seadusest tulenevatele nõuetele, kuid mis veelgi olulisem – õppijal ei ole võimalik tuvastada, millise õppekava ja õppevormi kohta dokument kehtib. Komisjon soovib veenduda, et kodulehel avalikustatud rakenduskavades oleks kirjas õppevorm, sihtgrupp jm oluline. Rakenduskava järgi peaks õppija suutma otsustada, kas ta soovib sellel õppekaval õppida.

Kõikides hinnatavates ÕKRides on kõikidel õppekavadel õppetöö planeeritud **õppesessioonidena** (tsükliõppe), mis oma olemuselt vähendab kontakttundide (auditoorne ja praktiline töö) mahtu. Hindamisprotsessi käigus otsis komisjon kooli kodulehelt ka infot erinevate õppekavade tsükliõppe toimumise aegade kohta; leitud info iseloomustas tsükliõppe tsükli sagedust ning toimumise päevi ja kellaaegu, puudu jäab kuupäevaline vaade, mis võiks olla õppijale oluline ja kodulehel selgelt välja toodud.

Arvestades seda, et õppekavadel õpivad täiskasvanud õppijad, võiks õppetöö olla kõikides õppekavarühmades toetatud rohkemate e-õppematerjalidega ja tulevikus ka e-kursuste ja e-õpiobjektidega. Vestluses kutseõpetajate ning õppijatega selgus, et tulenevalt distantsõppe tingimustest on õppijatele jagatud õppematerjalid ka koolis kasutatavas Microsoft Teams keskkonnas. Hindamiskomisjoni tegi siit järelduse, et konkreetseid süsteemseid e-kursuseid rakendatavate moodulite toetuseks veel ei ole (e-õppematerjalid ei võrdu e-kursustega).

Moodulite rakenduskavades planeeritud **õppe- ja hindamismeetodid** komisjoni hinnangul:

- ✓ on mitmekesised (nt. praktilised harjutusülesanded, probleemülesannete lahendamine) ning lähtuvad koolis rakendatavast projektõppe põhimõtetest;

- ✓ võimaldavad õppijate aktiivset osalemist erialaste oskuste omandamisel (nt. erialase suunitlusega vabatahtlik ja projekti tegevus – TT ÕKRis projektid „Oravad“, „Tordid“; MT ÕKRis mänguväljaku atraksioonid, tellimisel valminud mööbel erinevatele ettevõtetele);
- ✓ sisaldavad tööelulähedasi ülesanded (nt. TT ÕKR korraldab praktilise õppetööna pidulikke õhtusööke erinevate kooli ürituste korral ning valmistavad tooteid kooli õpperestoranile; MT ÕKR õppijad täidavad õppeülesannetena erialaseid tellimustöid);
- ✓ arvestavad õppekorraldusliku eripäraga (nt. TN ÕKR õppijad saavad õpetajate juhendamisel sooritada praktilist tööd ka väljaspool tsüklite toimumise aega, diskussioonid, väitlused, probleemülesannete lahendamine).

Komisjon leidis ülal olevatele hinnangutele kinnitust nii õpilaste, vilistlaste kui ka õpetajatega vesteldes.

TN ÕKRis on eneseanalüüsi põhjal läbi kogu õppekava ning erinevate moodulite suur rõhuasetus väärtusloomel (arvestades kergete rõivaste rätsepa eriala loominguilist) ning sellega arvestamine. See avaldub ka erinevates projektides, mida õppetöök ja õpitulemuste hindamiseks kasutatakse. **TT ÕKRis** on nii eneseanalüüsi kui õppijatega vestluste põhjal kasutusel projektõpet toetavad õppe- ja hindamismeetodid, nt digitaliseeritud toidublogi, mis kajastab õppija praktiliste oskuste arengut läbi kogu õppeaja. Kasutusel olev meetod toetab ka õppija võtmepädevuste arengut (eneseanalüüsi ja komisjoni hinnangul nii keelepädevust kui infotehnoloogilist pädevust). **MT ÕKRis** on kasutusel projektiõppele sarnased kompleksülesanded, mis on eneseanalüüsi põhjal kujunenud lõimingutsentriteks, mis seovad üheks autentseks tervikuks praktilised oskused, võtmekompetentsid ning õppija iseseisva töö.

Õpiväljundite saavutatuse kontrollimiseks kasutatavad hindamismeetodid on hindamiskomisjoni hinnangul sidusad õpiväljundite ja kirjeldatud õppemeetoditega. Õppe- ja hindamismeetodid on piisavalt mitmekesised, võimaldavad õppijate aktiivset osalemist, ülesanded on praktilised ja tööelust tulenevad.

Võtmepädevuste arenemise toetamine rakenduskavades väljendub TN õppekavarühmas rätsepa õppekava puhul nt moodulitesse integreeritud ettevõtluspädevusega seotud audiovisuaalsete oskuste arendamises, infotehnoloogiliste oskuste rakendamises. Eraldi tähelepanu all on ka meeskonnatöö oskuste arendamine. TT õppekavarühma õppekavades on kogu õppekavade ulatuses kasutusel õpimapi koostamine, mis eeldab infotehnoloogiliste oskuste arendamist ning ka keelepädevuse ja kultuuripädevuse arendamist. MT õppekavades on erialaste õpingute toetuseks kavandatud võõrkeel. Läbi võõrkeeleoskuse on õppijatele parem ligipääs rohketele võõrkeelsetele erialastele materjalidele. Tunde viiakse võtmepädevuste õpetajate sõnul läbi integreeritult, st võtmepädevuste õpetajad on kaasatud erialatundidesse. Õppijate **ettevõtlikkust ja ettevõtlusalaseid teadmisi** toetatakse eneseanalüüsi ning vestluse põhjal peamiselt läbi „Õpitee ja töö muutuv keskkonnas“ mooduli ning erialaste projektide planeerimise ja teostamise kaudu (projektõpe). Ettevõtlusalaseid teadmisi pidasid õppekavarühmade õppijad kõikidel erialadel väga olulisteks, kuna paljud lõpetajad soovivad teha oma ettevõtte ning mitmed loovad selle juba õpingute ajal. TT vilistlaste arvates said nad õpingute jooksul ettevõtluse valdkonnas vajalikud baastadmised; samas soovisid MT õpilased rohkem ettevõtluse alaseid teemasid.

Rahulolu uuringute tulemuste põhjal on õppijate hinnangud TT ja TN erialade osas keskmiselt kõrgemad kui kooli või Eesti tulemus (nt KAK eneseanalüüsis tabel 7: rahulolu kooliga 2019. aastal Eesti keskmisena 3,90; KAK keskmisena 4,10; TN 4,23; TT 4,5; MT 3,76), MT tulemus on pisut madalam kui Eesti keskmine näitaja.

Järeldused

Tugevused

- Regulaarne ja tulemuslik õpetajate vaheline koostöö õppekavade arendamisel ja sidusa õppetöö planeerimisel näiteks koostöö teispäevade näol.
- Projektõppe rakendamine õpiväljundite saavutamiseks ja võtmepädevuste arendamiseks.
- Kooli üldistest suundadest tulenevalt ettevõtlike ja turundamisega seotud oskuste arendamine.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Tisleri ja mööblirestauraatori erialade vilistlastega vestluses selgus, et õppijatel ei olnud võimalik valikaineid valida, kool tegi valikud nende eest. Rätsepa erialal ei saa näiteks õpilased 1. aasta valikmooduleid ise valida. Teeme ettepaneku võimaldada hinnatavatel õppekavadel õppijatel reaalselt valikmooduleid valida ja õppegrupis valikmooduli osas konsensusele jõuda. Kõikide õppekavarühmade erialadel võiks ka esimese aasta õppijaid varakult valikmoodulitest informeerida ja neil oma eelistus teada anda sisseastumisprotsessis või kohe õpingute alguses.
- Õppekavarühmade õpetajad küsivad õpilastelt mooduli sisu kohta tagasisidet tundides mitteformaalse, kooli sõnul avatud vestluse käigus, mis on igati tervitatav tegevus. Õppekava kui *terviku* kohta tagasisidet ei ole kogutud. Kool peab tulemuslikumaks ja tõhusamaks jooksva tagasiside küsimist moodulitele ja õppeprotsessile, kuid soovime kõikide erialade puhul enne lõpetamist õppekava kui *terviku* kohta küsida formaalset, dokumenteeritud tagasisidet, mis võimaldab analüüsida õppekava rakendumist ja kavandada parendustegevusi (kas arendada Tahvli või leida muid võimalusi).
- Kodulehel esitatavate õppekavade moodulite rakenduskavade vormistus on õppekavati erinev: ei sisalda üldse või sisaldavad osaliselt vajalikku informatsiooni (õppevorm, sihtrühm, vähemalt tiitellehel õppekava kood EHIS-es), mistõttu on huvigruppidel, sh nii praegusel kui tulevasele õppijal keeruline jälgida, milline rakenduskava on millise õppekava või õppevormiga seotud. Soovime veenduda, et kodulehel avalikustatud rakenduskavades oleks kirjas õppevorm, sihtgrupp jm oluline.
- **Materjalide töötlemise õppekavarühma mööblirestauraatori õppekava** õppijate ja vilistlastega vestlustes selgus, et õppijad soovivad omandada teatud spetsiifilisi oskusi enda tarbeks ja lõpetamisel ei ole plaanis erialasele tööle minna. Samuti on Eesti tööturul mööblirestauraatorite järele vajadus suhteliselt väike, õppekaval õppijate arvud langustrendis ning piirkonnas puuduvad vastava kvalifikatsiooniga praktikaettevõtted. Eeltulenevast ning OSKA raportile tuginedes soovime asendada mööblirestauraatori õppekava vastavate täienduskoolitustega või väikeettevõtjale sobiliku õppekavaga (tööandjate toetuskirja põhjal loodud).

Arenguvõimalused

- Kõikides õppekavarühmades võiksid täienduskoolituse õppekavad olla rohkem tasemeõppe õppekavade moodulitega võrreldavad ehk õpiampsud tasemeõppe õppekava täitmiseks, mida saab VÕTAgaga arvestada; täienduskoolituse õppekavad võiksid lähtuda kutsequalifikatsiooni kompetentsidest.
- Hinnatavates õppekavarühmades õppekavade loomisel on tuginetud vastavatele kutsestandarditele. Õppekavarühmades võiks kaaluda olemasolevatele esmaõppe õppekavadele sama taseme jätkuõppekavade koostamist tööandjate vajadustele vastavalt või ka vilistlaste tagasisidest lähtuvalt (st töömaailma sisendi põhjal), võimaldades lühemaid,

konkreetsed kompetentse arendavaid õppekavasid tasemeõppes. Nt toiduainete töötlemise õppekavarühmas kaaluda 5. taseme kondiitri ja pagari esmaõppe õppekavade asemel 4. taseme jätkuõppekavade loomist tuginedes tööandjate vajadustele ja toetuskirjadele.

- Tunnustame õppekavarühmade plaane e-õppematerjalide loomisel. Kõikides õppekavarühmades on õppekorraldusest (tsükliõppest) lähtuvalt õppekavade moodulitele soovitatav luua enam struktureeritud e-õppematerjale ja e-kursusi, mis toetaksid ka kaugemal elavate õppijate õppimisvõimalusi. Kasutatavad ja õppijatele jagatud/jagatavad e-õppematerjalid võiksid olla kirjeldatud ka rakenduskavades õppematerjalide loetus.
- Õppekavad ja rakenduskavad on kodulehel eri kohtades ega ole seega välisele sihtgruppidele kergesti leitavad. Erialatutvustus, õppekava ja rakenduskava võiksid positiivse kasutajakogemuse saamiseks olla ühes kohas.
- Kodulehel võiks kirjas olla ka tsükli toimumise kuupäevad, et õppijad saaksid juba enne õpinguid selge ülevaate tsükli toimumise ajast (mitte ainult sagedusest; nt CNC puidutöötlemiskeskuse operaatori erialatutvustuse lehel on kirjas, et tsükliõpe viiakse läbi üle nädala K-R, kuid ei ole selge, millisest nädalast alates õppe läbiviimist hakatakse arvestama) ja nende osas tööandjaga varakult läbi rääkida.
- **Materjalide töötlemise õppekavarühmas CNC puidutöötlemiskeskuse operaatori õppekavas** soovitame kaaluda praktilise töö osakaalu suurendamist õppekavas.
- Samuti soovitame koolil **materjalide töötlemise õppekavarühmas** OSKA raportile tuginedes mõelda kivirestaatori tasemeõppekava loomisele. Restaureerimismaastikul on suur defitsiit ka metallirestaatorite järele, siit inspiratsioon ka sellesisulise tasemeõppekava loomisele.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. Õppijate erialavalik on toetatud;
2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

Õppijate erialavaliku toetamine

Õppimisvõimalusi ja erialasid tutvustatakse erinevate turundustegevuste (nt Oskuste öö, infomessid, avatud uste päevad, ekskursioonid) kaudu, mida koordineerib teabejuht. Rohkem hinnatavate õppekavarühmade sihtgruppidele suunatud tegevusteks peetakse eneseanalüüsi põhjal teabe avaldamist maakonna ajalehtedes, info jagamist Töötukassa spetsialistidele ning tööandjatele, aga ka õppijate kaudu nende isiklikele kontaktidele info levitamist. Lisaks on õppekavarühmades plaanid oma erialade edaspidiseks paremaks turundamiseks, nt rätsepa erialale plaanitakse teha rohkem reklaami disaini õppesuuna FB lehel, et jõuda lihtsamini juba tasemeõppe läbinud inimeseni; plaanis on läbi viia vilistlaste kohvikut.

Kooli sotsiaalmeedia kontod (Facebook, Instagram) on huvilistele leitavad kooli koduleheküljelt. Eneseanalüüsi põhjal on olemas ka õppevaldkondade (s.o õppesuundade) tutvustamiseks eraldi FB kontod, millele võiks otse linkida ka kodulehel erialade tutvustuste juures. Õpivõimalik on võimalik enne avalduse esitamist tutvuda õppekeskkonnaga kooli kodulehel oleva [virtuaaltuuri](#) kaudu, mis on kasutusel 2017/2018 õppeaastast ning annab üldise ülevaate kooli õppekeskkonnast, kuid hinnatavaid õppekavade eraldi ei tutvusta. Üheks võimaluseks on näiteks valdkondlike virtuaaltuuride loomine koos õppijatega ja/või õppijate koostatud tekstide põhjal. See võiks olla õppijatele jõukohane ja põnev ettevõtmine kõikides hinnatavates õppekavade rühmades.

Eneseanalüüsi kohaselt aga ühtegi õppekavade rühma, valdkonda, eriala ega õppevormi eraldi ei turundata ning see on eneseanalüüsi põhjal üks põhjus, mis on vähendanud info jõudmist hinnatavate erialade sihtgruppideni. Samas peab märkima, et siiani ei ole hinnatavatel erialadel ja õppekavadel olnud ka otseselt probleemi õppegruppide täitumisega. Positiivne on see, et kooliülel on alustatud uue turundusstrateegia loomist, mis on suunatud konkreetsematele isikutele (KAK on isikud kaardistanud) ning mille sõnumid on rohkem isikutele puudutavad/kõnetavad. Uue turundusstrateegia koostamises osalevad ka hinnatavate ÕKRide õpetajad. Tulevikus on plaanis õpetajaid senisest enam turundustegevustesse kaasata. Erialade turundamine hinnatavates õppekavade rühmades on eneseanalüüsis paremategevusena kirjas. Lisaks kavandatavatele tegevustele aitaks komisjoni arvates potentsiaalsetele tulevastele õppuritele ja huvilistele erialade paremale reklaamimisele kaasa *kõigi* erialade nähtavaks tegemine kooli kodulehel erialade tutvustaval lehel (<https://ametikool.ee/et/erialad>) vaatamata sellele, kas vastuvõtt antud hetkel toimub või mitte (kvaliteedijuhi sõnul on konkreetne eriala avalikult nähtav ainult siis kui erialale on vastavalt talvine, kevadine või suvine vastuvõtt välja kuulutatud). Tutvustuse juures võiksid olla lingid õppekavadele, moodulite rakenduskavadele jm olulisele, et teha tulevasele õppijale informatsioon võimalikult lihtsasti kättesaadavaks (õppekava vaatamiseks ei pea sisenema EHISesse). Nt hetkel ei ole kodulehelt leitav kerge rõivaste rätsepa erialaga seonduvat informatsiooni (st tutvustus, info, et õppekavale vastuvõtt igal teisel aastal jm), kuid võiks olla.

Neid erialasid, mis on kooli kodulehel üleval, on tutvustatud väga atraktiivselt ja seda saab edasi arendada, lisades veelgi enam õpikeskkonnast pilte, videosid, õppijate toidublogisid, virtuaaltuure, intervjuusid õppijatega, (tunnustatud) praktikakohtade nimekirju, järgmised vastuvõtu perioodid ja palju muud õppega seonduvat (osa sellest infost on mõningate erialade juures ka olemas). Võimalusel koondada kogu vajalik info õppijale üht kohta (st eriala tutvustus, õppekava, rakenduskava). Ka õppijatel endil võib olla nutikaid ettepanekuid oma eriala reklaamimiseks ning õppijaid ja vilistlasi võiks lisaks õpetajatele turundustegevustesse julgelt kaasata.

Õpilaste vastuvõtt on õppekavade rühmades läbi mõeldud ja sisse on viidud põhjendatud muudatused. Mööblirestauraatori, tislari ning kerge rõivaste rätsepa õppekavadele toimub vastuvõtt üle aasta, CNC puidutöötlemiskeskuse operaatori, pagari ja kondiitri õppekavadele igal aastal. Kõikide õpilaskandidaatidega viiakse läbi vastuvõtuvestlus; TN õppekavade rühmas ja alates 2020. aastast TT õppekavade rühmas lisaks vestlusele ka motivatsioonikiri, et veenduda õppija õppima asumise eesmärkides ja teha õppijate vahel parem valik. MT ÕKRis mööblirestauraatori erialal tehakse konkursi korral lisaks vestlusele täiendav test (RKT koolituste korral motivatsioonikiri). Õpilaste vastuvõtukorra järgi nõustab kool sisseastujat vastava õppekava valikul, hinnates õpilaskandidaadi valmisolekut õppekavas määratud õpiväljundite saavutamisel. Vastuvõtukomisjoni toetab erialakomisjon, kuhu kuuluvad konkreetse ÕKRI juhtõpetaja, rühmajuhataja ja kutseõpetaja. Eneseanalüüsi põhjal kaasatakse vastuvõtu protsessi ka nt sotsiaalpedagoog või tugisõnik, kui esmasel vestlusel ilmneb õppija toetuse vajadus või ebakõlad valitud eriala sobivuses. Töötukassa poolt suunatud klientide korral on vastuvõtu protsessi kaasatud ka Töötukassa spetsialist. Vastuvõtu info kooli kodulehel on selge: info

kajastab vastuvõtu ajatelge dokumentide vastuvõtust kuni õppima asumise kinnitamiseni. Õppijad ja vilistlased kinnitasid vestluste käigus, et sisseastumisel oli neil piisavalt infot õppetöö korralduse, õppekava eesmärkide ja sisu kohta ning teadsid, mida nende valitud eriala endast kujutab. Õppijate sõnul on nendega vastuvõtuvestluste käigus käsitletud ka VÕTA teemasid ning võimaluse korral on õppijad vastavad avaldused esitanud ning õpingute tulemused või töökogemuse üle kandnud.

Õppijad ja vilistlased väitsid, et said õpilaskandidaateni aru ka tsükliõppe olemusest, enamasti tänu sellele, et olid juba varasemalt KAKis muul erialal tsükliõppe vormis õppinud (nt pagarid läbinud eelnevalt kondiitri eriala ning vastupidi). Vaatamata sellele on kõikidel hinnatavatel õppekavadel suur väljalangevus (õmbleja õppekaval on aastatel 2016-2020 lõpetanute osakaal alustanutest jäänud vahemikku 30-65%; pagari õppekaval 46-86%; kondiitril 60-71%; CNC õppekaval 31-100%; tiseril 2016.a 57%, 2018.a 38%) – üheks väljalangemise põhjusteks on kooli ja õppijate sõnul töö ja pereelu kõrvalt mahuka ettevõttepraktika sooritamise. Komisjon toetab õppekavarühmade plaani muuta praktikaprotsessi paindlikumaks ja piloteerida erinevaid võimalusi (novembris 2020 esitati ESF “Tööandjate ja õppeasutuste koostöö toetamine praktikasüsteemi arendamisel” projekti koolipoolne taotlus, kus mh on koostöös ettevõtetega täiskasvanud õppija praktikaampsude arendus ja piloteerimine, koolisestest praktikajuhendajate koolitamine, ettevõtte praktikajuhendajate e-koolituse loomine, õppijale praktikakorralduse selgitamiseks visuaalne materjal jms). Lisaks soovib komisjon kaaluda muid variante õpingute katkestamise vähendamiseks, nt TT ÕKRis on õpilased kurnanud ruumi vähesuse üle – siin aitaks ehk õppegrupi kaheks jagamine ja eri aegadel õppeklassi kasutamine; praktika läbimise arvestamine õpiväljundite saavutamise põhiselt; järelevaadatavad e-õppematerjalid jm. Õppekavarühmades võiks koostada ka eriala tutvustavaid videotunde teatud regulaarsusega, kus erialast huvitujatel on võimalik osaleda ja õppetööst aimu saada (analoog 15.04.2021 toimunule).

Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Iga hinnatava õppekavarühma praktilise töö keskkonnast sai komisjon ülevaate kooli korraldatud virtuaalruumide käigus.

Füüsiline õpikeskkond

TN õppekavarühma praktilise töö õppeklassi on hindamisperioodil soetatud õmbleja eriala praktiliseks tööks vajalikud kaasaegsed õppevahendid ja õppijate kasutada mitmekesised seadmed. Õppeklass mahutab hetkel maksimaalselt 16 õpilast (olemas on 16 individuaalset töölauda ja -tooli), 16 universaalõmblusmasinat, 2 tikkimismasinat, auruga triikimisseade, nõõpaugumasin, salaõmblusmasin, käsitrukpress, mannekeenid jm. Varasemalt viidi läbi õpet Upa õppekohas, kuid 2017. aastal rajati õmblusklass Kuressaare õppehoone 4. korrusele, mis võimaldab ÕKR õppijatel teha tihedamat koostööd teiste õppekavade õppijatega nt erinevate projektide raames ja kasutada ka sealseid teiste erialade õpperuume. Sellise ruumide riskisutuse tulemusel on rätsepa eriala õppijatel võimalik kasutada spetsialiseeritud õpperuume ja vahendeid disaini õppesuunal: näiteks nahast materjalide õmblemiseks nahatöö õppeklassi, fotostuudiot õppetöö pildistamiseks, multimeedia klasse ja kujundusklasse Disainimajakas ning tekstiilkäsitöö õppekompleksi võimalusi. Kuna rätsepa eriala on koolis alles uus, tuleb jätkata eriala spetsiifikast lähtuva õppekeskkonna loomist. Õppekavarühma õpetajate hinnangul on hetkel puudu konstrueerimisprogramm, mille õppetöös rakendamiseks tuleb soetada litsentsid ja mida on plaanis ka teha.

Nii kooli kui riiklikult läbiviidud küsitluste põhjal võib öelda, et üldiselt on ÕKR õppijad rahul õpperuumide, vahendite ja materjalidega (aastal 2019 TN ÕKRis 4,33 5-palli skaalal).

Toiduainete töötlemise ÕKR pagari ja kondiitri erialade praktilise töö õppeklass on rajatud 2005. aastal. Seda on vahepealsetel aegadel täiendatud peamiselt töövahendite ning esitlustehnikaga.

Mõlema eriala õppijad kasutavad praktiliseks tööks sama õpperuumi. ÕKR õppijatel on võimalik kasutada pagari-kondiitri õppeklassi kõrval asuvat kokkade õpperuumi valmistatud toodete degusteerimiseks ning disaini õppesuuna fotograafia võimalustega ruume oma tööde jäädvustamiseks, mis on hea näide õppesuundade praktiliste tööde klasside/ruumide riskkasutusest. Õppijate tagasiside põhjal on 2019/2020 õppeaastast praktilise töö tunni lõpetamisel ühine arutelu- ja tagasisidering, mis toetab hindamiskomisjoni hinnangul ka emotsionaalse/sotsiaalse õpikeskkonna eesmärke.

Komisjoni hinnangul on praegused tootmisvahendid väga head. Vastavalt analüüsis esitatud andmetele hindamisperioodil TT ÕKRis investeeringuid tehtud ei ole. Samas on pagari-kondiitri klass üsna väike (mahutab maksimaalselt 12 õpilast) ja õppekavarühmas nähakse peamise vajadusena õppeklassi laiendamist ja vajadust lisatehnika järele, seda ka seoses „Vanempagar, tase 5“ õppekava arendamisega. Põhjuseks tuuakse ka õppijate arvu kasv, kuid eneseanalüüsis toodud õppijate vastuvõtuarvud (nt kondiitreid võeti 2015.a vastu 31 õppijat; 2018 – 25; 2020 – 17; pagari õppekaval on aastate lõikes olnud vastuvõtt pigem ebaühtlane) ja kooli arengukava prognoosid õppijate arvudest kuni aastani 2021 seda ei toeta. Vaatamata tuleviku plaanidele on õppeklass hetkel väike ka praeguste 4. taseme õppegruppide jaoks. Komisjon toetab praktilise õppeklassi laiendamist. Teatud tingimustel võiks mõelda koostööle mõne tööandjaga ruumide ja tootmisvahendite kasutamise osas. Samuti kaaluda praktilise töö puhul näiteks mitme vahetusega õppetööd (n-õ graafiku alusel) juhul kui õppegrupp peaks suurenema. Mis puudutab tehnikat, siis suuri masinaparke pole mõistlik koolil pidada, sest töö konkreetsete masinatega õpitakse selgeks ettevõttesse tööle asudes.

Materjalide töötlemise õppekavarühma õpperuumides Tehnoloogiamajakas on alates 2018. aastast ellu viidud palju muudatusi eesmärgiga parendada õpikeskkonda. Eneseanalüüsi põhjal on palju panustatud digitaristusse (arvutid, tarkvarad, võrguühendus, esitlustehnika jmt). Lisaks on omavahenditest soetatud rida erialast väljaõpet toetavaid seadmeid (nt 3D printer, lasergraveerija-laserlõikur). Materjalitöötlemise osas on õpikeskkond eeskujulik ja areng on selgelt märgatav. Praktilise töö töökodade tehnoloogilise võimaluste arengu kõrval peaks nüüd ka praktilise töö juhendamine ning auditoorse õppetöö läbiviimine tegema sama suure hüppe. Mööblirestaureerimise õppekava praktilise töö töökojad vajavad sama intensiivset **erialaspetsiifikast tulenevat arengut**, et erinevate töövoos etappide tutvustamise ja tööprotsesside õpe oleks tõhusam. Materjalitöötlemise kõrval on restaureerimise spetsiifikast tulenevalt tarvis üldisest puidu töötlemisest eraldatud spetsiifilist ala. Koolil on sadulsepa ja viimistlustööde ala olemas aga ajaloolise objekti restaureerimise puhul ei piisa pelgalt materjali töötlemise baasvahenditest.

Vastavalt eneseanalüüsi aruandele vastutavad õpperuumide turvalisuse ja ruumidele esitatavate üldiste nõuete täitmise eest selleks määratud vastutajad. Ruumide vastutajatel on võimalus juhtõpetajatele teha ettepanekuid õppetööruumide täiendamiseks, väikevahendite ja materjalide soetamiseks.

Eneseanalüüsis esitatud andmed õpilaste rahulolu kohta näitavad, et õppijate rahulolu õpperuumide, -vahendite ja materjalidega, sh hinnatavates õppekavarühmades on aastal 2018 kõrgem nii kooli keskmisest kui Eesti keskmisest, 2019. aasta küsitluses olid õppijad MT ÕKRis kriitilisemad ning nende rahulolu jäi napilt alla nii kooli kui Eesti keskmisele (põhjuseid ei ole küsitluse korraldajad välja toonud, vabavastuseid ei ole esitatud, järeltõlge teha on keeruline).

Sotsiaalne ja vaimne õpikeskkond:

Koolipere ühistunde tekitamiseks on koolis mitmeotstarbeline ühisruum MESS. Nii õppijad, vilistlased kui töötajad tõid vestlustes välja koolipere liikmete koostöisuse ning vastastikuse arvestamise. Nii õppijad kui õpetajad tõid välja kõikide õpperühmade õppijate kaasatuse, õppijate omavahelise mentorluse/tuutorluse tõrjutuse või mahajäämuse märkidega õppijate suhtes. Eneseanalüüsis esitatud uuringu tulemuste põhjal võib väita, et õppijad hindavad Eesti keskmisest kõrgemalt hinnatavate ÕKRide õpetajate tegevust õppijate arengu märkamisel, igapäevasel kiitmisel ja tunnustamisel. Rahulolu uuringud näitavad ka hinnatavate ÕKRide õppijate keskmisest kõrgemat hinnangut kooli vaimsele õpikeskkonnale kui Eestis keskmiselt, pisut madalam on Eesti keskmisest 2019. aastal (viimane küsitlus) MT ÕKR õppijate hinnang seotusele (sh kaasõppijate toetusele ja hoolivusele). Kõige positiivsemana koolielust tõid õppijad välja teineteist toetava õhkkonna (TN õppijate sõnul aitavad õppegrupi õppijad õppetööst kõrvale või maha jäänud kaaslastel uuesti motivatsiooni leida).

Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus

Õppetöö korraldus (tsükliid, praktikad, erialamoodulite jaotus) planeeritakse lähtuvalt õppekavadest juhtõpetajate ning õpetajate koostöös. Konkreetse tunniplaani teeb juhtõpetajate koostatud plaanide alusel õppetehnik. Tunniplaanid on saadaval vastavas keskkonnas (alates 2020 septembrist õppeinfosüsteem Tahvel). Õppetöö päevikud tunnitegevuste, iseseisvate tööde ja õpitulemustega on samuti alates septembrist 2020 Tahvlis.

Õppetöö on juhtõpetajate sõnul planeeritud tsükliitena põhjusel, et õppetöö rütm sobiks paremini pakutavate õppekavade sihtgruppidele (töötavatele inimestele). Tsükliõpe asendab varasemalt kasutusel olnud õhtuõpet (nt kergete rõivaste rätsepa õppekava eellaseks olnud õmbleja õppekava korral) ning võimaldab õppes osaleda ka kaugemate piirkondade inimestel. Tsükliite planeerimise järel pannakse paika konkreetsemad tunnijaotuskavad (moodulid ja neis olevad teemad) jälgides, et moodulitel oleks loogiline järjekord.

Suurimaks väljakutseks tsükliilise õppetöö korraldamisel on õpetajate sõnul alustavate õppijate ebaühtlane tase (sõltuvalt sellest, kui pika aja taha jääb eelmine õpikogemus) ning õppijate aktiivsena hoidmine erinevate tsükliite vahel. Võtmepädevuste õpetajate sõnul on tsükliõppes tõhusad „kaks ühes“ tunnid (korraga on tunnis nii kutseõpetaja kui võtmepädevuste õpetaja), õppijate võimalus ise õpetada (nt neil teemadel, mis on ka õpetaja jaoks uued ja võõrad aga seotud õppija hobidega), märksõnana iseloomustab tsükliõppijate õppetööd „koosõppimine“.

Praktiline töö õppekeskkonnas on korraldatud harjutustundide ja koolipraktikana õppetöökodades. Praktiline töö on planeeritud lähtuvalt õppekavast (vastavast moodulist) õppesuuna juhtõpetaja poolt ning juhendatud vastavate kutseõpetajate poolt. Töövahenditest, masinatest (sh tööohutusalane juhendamine) räägitakse õpilastele esmalt teooriatunnis, sellele järgneb tehnika ja seadmete tundmaõppimine praktilise töö klassis. Praktilise töö sooritamisel järgib õppija talle tutvustatud tööohutusealaseid reegleid. Õpilased kasutavad praktilises õppetöös vajalikke isikukaitsevahendeid.

TN ÕKRis on õppetöö tsükli jooksul planeeritud auditoorse ning praktilise tööna. Õppemeetodid ei ole õppekava uudisuse tõttu veel täiesti paigas, eksperimenteeritakse. Õppijad saavad tuge e-õppematerjalidest ning ka individuaalsest juhendamisest iseseisva töö sooritamisel väljapool õppetsükleid. Praktika eesmärgipärasemaks sooritamiseks kavandatakse õpiettevõtete meetodit. Komisjon tunnustab kooli sellise mitte nii laialdaselt kasutusel oleva meetodi rakendamise idee eest.

TT ÕKRis saavutatakse praktilise töö oskused praktilise õppe klassis. Kasutatakse palju projektõpet, mille väljundid on lõimitud kooli teiste ÕKRide tegevustega (müügipäevad, pidulike ürituste toitlustamise ettevalmistamine).

Õppetöö mitmekesistamiseks ja õpetajate oskuste parendamiseks soovitasid praktikaettevõtete esindajad praktikat välisriikides (eriti kõrge küpsetamis- ja kondiitritoodete kultuuriga riikides, nt Prantsusmaal) ning seda nii õppijatele kui õpetajatele. Praktikaettevõtete hinnangul on praktikandid saanud koolis harjutada kõrgel tasemel varustusega tingimustes, neil on vajalike seadmete kasutamise oskused.

TT vilistlaste hinnangul oli õppekava üsna tihe – päevad koolis olid tihedad ja pikad nii pagari kui kondiitri erialal, palju praktilist tööd. Õppijate ja vilistlaste hinnangul on üheks päevaks liiga palju tooteid plaanis ja ilmselt suur koormus ka juhendajale. Praktilise töö käigus õppeklassis oleksid õppijad tahtnud suuremat seost teooriaga: rohkem analüüsida oma tegevusi, rohkem arutelu praktilise töö ajal/pärast tööd. Komisjon soovib kaaluda tihedamaid ja lühemaid tsükleid harvade ja pikkade tsüklite asemel. Võiks jätta praktilisse õppetundi baastooded, rõhk põhitehnoloogiate tundmaõppimisel (põhitaignad jne); muud jätta nt valikõpingutesse, et jääks rohkem aega analüüsiks ja tagasiside andmiseks õppijale. Nii pagari kui kondiitri eriala vilistlased on õppega väga rahul!

MT ÕKRis saavutatakse praktilise töö oskused tehnoloogiapõhistes õppelaborites ja -klassides ning klientide tellimustööde täitmisel.

Praktika korraldust reguleerib vastav eeskiri. Juhtõpetajad koostavad praktikagraafiku ja rühmajuhataja (st koolipoolne praktikajuhendaja) valmistab ette vajalikud dokumendid praktika sooritamiseks. Juhtõpetajate sõnul võetakse võimalusel arvesse ka praktikaettevõtete ettepanekuid praktika toimumise aja osas, nt TT praktika piparkookide valmistamise hooajal. TN ÕKR ja TT ÕKR praktikaettevõtete esindajad ütlesid vestlustel, et sooviksid rohkem nende vajadustega arvestamist ja praktika võiks toimuda kiiremal hooajal. Samas rakendatakse hinnatavate ÕKRide õppijatele kui tsükliõppe õppijatele kooli praktikakorralduse kava järgi avatud perioodiga praktikalepingut, mis võimaldab õppijatel sooritada praktikat paralleelselt õppetööga õppijale sobival ajal. Praktika dokumendid on kõigile osapooltele (õpilane, ettevõtte praktikajuhendaja, kool) kättesaadavad [KAK Sharepointis](#).

Praktikakorralduse eeskirjas on sätestatud, et praktikakohtadena on eelistatud KAKi poolt tunnustatud ettevõtted. Eneseanalüüsi põhjal on praktikaettevõtte tunnustatud siis, kui on koolitatud ettevõtte praktikajuhendaja. Enamus praktikaettevõtete esindajaid, kellega vestlesime, ei ole kooli kodulehel tunnustatud ettevõtete nimekirjas, samas on need ettevõtted õppekavarühmade jaoks väga olulised partnerid. Sobiva praktikaettevõtte leidmine on nii koolipoolsete praktikajuhendajate kui õppijate sõnul esmajärjekorras õppijate ülesanne. Selle töid kõikide ÕKR õppijad, eelkõige TT õppijad välja probleemina: maakonnas on praktikaettevõtete arv piiratud, mandril on õppijate sõnul kokkulepe TT ÕKRis ainult Olümpia Hotelliga, kes on valmis praktikante võtma; teiste ettevõtetega kokkuleppeid pole. Õppijatel on olnud mandril keeruline praktikakohta leida. Samuti töid MT ÕKR praktikaettevõtted vestluses esile, et mööblirestauraatoritele on Saaremaal väga vähe praktikakohti. Üldjuhul on ÕKRide õpilastel olnud praktikakohas võimalik sooritada praktikajuhendis ettenähtud tegevusi, kuid on olnud ka teistsuguseid kogemusi – õppija on pidanud pettuma, et ei saanud harjutada konkreetseid erialaseid oskusi, mida ettevõttes oleks tegelikult olnud võimalik teha (nt TT õppekavarühmas). Komisjoni arvates võiks kool sõlmida koostöölepped ettevõtetega ja koolitada sealseid juhendajad. Koostöölepete olemasolu lihtsustaks õppijatel praktikakohtade leidmiseks ning annaks koolile suurema kindluse, et praktika saab edukalt (ja õppijate ootuste kohaselt) läbitud, õppijad saavutavad praktikaga ettenähtud väljundid ja kompetentsid, koolil on koostööpartnerid,

keda kutsuda kooli õpetama, meistriklasse tegema. Sellise tiheda koostöö kaudu saavad ettevõtted tulevikus potentsiaalseid töökäsi. Ettevõttele on tunnustuseks, kui kooli kodulehel on ettevõtte tunnustatud praktikakohtade nimekirjas, kuid ka potentsiaalseid õppijad võib kõita just mõni selline tunnustatud nimekirjas olev ettevõtte, kuhu tahaks praktikale ja ehk isegi tulevikus tööle minna. Selliste seoste loomisel on oluline roll ja initsiatiiv koolil. Komisjon soovib hinnatavates õppekavarühmades koostada ja teha õpilastele kättesaadavaks selliste praktikakohtade nimekiri, mille hulgast õppija võiks talle sobilikult valida ja mis võiks sisaldada ka iga ettevõtte kohta olulist informatsiooni (nt millele spetsialiseerinud, milliseid oskusi seal võimalik omandada, varasemate praktikantide kogemus jms), aga ka „must nimekiri“ nendest, kus pole rahul oldud või ettevõtte pole praktikante soovinud võtta. Kui õppijale mingil põhjusel ükski koht ei sobi, võib ta ise praktikakoha leida, kuid sel juhul kool veendub, et seal on võimalik praktikaga seotud eesmärgid saavutada (ettevõttega tutvumine, juhendaja koolitus jm vajalik).

Eneseanalüüsi aruandes kõigi hinnatavate õppekavarühmade puhul kavandatud tegevused praktikaettevõtetega koostöö parendamiseks ja ettevõttepoolsete praktikajuhendajate koolitamiseks on asjakohased, sest vestlustes erinevate osapooltega selgusid praeguses praktikakorralduses mitmed parenduskohad. Näiteks, kooli praktikakorralduse eeskiri eeldab koolipoolsete praktikajuhendajate poolt praktika tulemuslikkuse aruande koostamist, mis kajastaks ka kooli kontakte ettevõtetega praktikaperioodi jooksul. Komisjonile esitatud tulemuslikkuse aruandes kontakte ettevõtetega välja ei olnud toodud ning seda kinnitasid ka ettevõttepoolsed praktikajuhendajad öeldes, et kontakt kooli ja ettevõtte vahel sõltub koolipoolsest praktika juhendajast. Nii õppekavarühmade vahel kui ka nende sees olid ettevõtte kogemused erinevad, seega üldistusi teha on keeruline (nt TN ÕKRI praktikaettevõtete esindajatega vestlusel selgus, et ühel ettevõttel on väga tihe kontakt, samas kui teisel kontakt puudub). MT ÕKR praktikajuhendajate üldine hinnang oli, et pigem ei võta koolipoolne juhendaja ettevõttega ühendust uurimaks õppija praktika edenemise kohta; TT ÕKR ettevõtte praktikajuhendaja tõi välja, et suhtlemine kooliga toimub pigem tema initsiatiivil. Ettevõtete praktikajuhendajad on enda sõnul teinud koolile õppijatele antud praktika tagasiside kaudu ettepanekuid, et koolipoolsed praktikajuhendajad võiksid käia õppijaid praktikaperioodi ajal ettevõttes külastamas (seda mainisid MT ÕKR praktikajuhendajad). Eneseanalüüsi kohaselt hoitakse täiskasvanud õppijaga kontakti pigem e-kirja või telefoni teel, kuid komisjon näeb vajadust ja soovib lisaks kavandatud tegevustele ka täiskasvanud õppijat praktika ajal külastada, toetades nii õppijat pika praktika vältel (mis on üheks väljalangemise põhjuseks) ja ennetades õpingute katkestamist. Lisaks koolipoolse praktikajuhendaja ettevõtte külastustele on ettevõtjad huvitatud ka kooli koolituspakkumistest. Vestlustes praktikajuhendajatega selgus, et osad on läbinud praktikajuhendajate ettevalmistuse kooli poolt kaua aega tagasi, TN õppekavarühmas leidis ka juhendaja, kes pole kunagi koolitust läbinud, kuigi on olnud aastaid kooli jaoks oluline partner ja praktikaettevõtte. Juhendajate kogemused olid erinevad. MT ÕKR ettevõttepoolsed praktikajuhendajad näeksid hea meelega kooli initsiatiivi juhendamisel, kuidas ettevõttes praktikajuhendamist läbi viia. Komisjon toetab kooli plaani pakkuda juhendajatele e-koolitust (sh online koolitus/nõustamine). Õppekavarühmades võib ettevõtetele lähenda ka individuaalselt ja leida juhendajatele sobiv aeg ja vorm (nt individuaalne vestlus, ettevõttesse kohale minemine jms).

Tagasisidet praktika tulemuslikkuse kohta küsitakse eneseanalüüsi ja vestluste põhjal nii ettevõttepoolsetelt praktikajuhendajalt kui praktikandilt. Tagasivaade praktikale ja praktika eesmärkide täitmisele toimub praktika kaitsmistel, kus osalevad koolipoolsed praktikajuhendajad ja õppijad, ettevõttepoolsete praktikajuhendajate seminarile kutsumine jääb juhtõpetajate sõnul praktikandi enda otsustada, kuid kohati on ka kooli praktikajuhendaja ise ettevõtte juhendajat praktika kaitsmisest informeerinud. Komisjoni hinnangul peaks kool kõiki praktikaettevõtteid praktika kaitsmistele kutsuma ja rakendama õppekavarühmades sarnaseid põhimõtteid. Praktikaettevõtete esindajatega

vesteldes avaldati arvamust, et praktika hindamine võiks toimuda praktika lõppedes ka näiteks ettevõttes – hindamises osalevad nii kooli- kui ettevõttepoolne juhendaja ja praktikant. Ettevõttepoolsed juhendajad võiksid praktika kaitsmisel ja praktika hindamises osaleda vajadusel virtuaalselt, hoides nii ettevõtjate aega kokku. Komisjon näeb juhendajate kaasamist praktika hindamisse üheks osaks kooli ja ettevõtete vahelisest koostööst, valmisolekut osalemiseks väljendasid ka juhendajad, kellega vestlesime. Lisaväärtusena võimaldaks juhendaja osavõtmine praktika hindamisest/kaitsmisest ettevõtetele ka muudel teemadel arutelusid algatada, nt koolitusvajaduste/jätkuõpete väljaselgitamiseks.

Probleemina nähakse hinnatavates õppekavarühmades õppijate tagasiside põhjal mahuka praktika sooritamist, mis on üks õpingute katkestamise põhjustest. Pika praktika üle kurdavad ka praegused õppijad ja vilistlased. Lahenduse leidmiseks on kool esitanud projektitaotluse meetmesse „Tööandjate ja õppeasutuste koostöö toetamine praktikasüsteemi arendamisel“, eesmärgiks täiskasvanud õppija praktikaampsude arendus ja piloteerimine Tehnoloogiamajaka näitel. Praktika läbimist võiks arvestada ennekõike õpiväljundite saavutamise põhiselt (mitte lugeda praktika sooritamiseks kulunud tunde – st õpilane võib ettevõttes praktika planeeritust kiiremini läbida).

Kooli üheks eesmärgiks on tulemuslik rahvusvaheline koostöö. Selle eesmärgi saavutamiseks koostatakse projekte õpilaste välispraktikatele suunamiseks (eneseanalüüs lk 21). Õppijate osalemine välispraktikatel hinnatavates õppekavarühmades on olnud suhteliselt väiksearvuline, peamiseks probleemiks nimetatakse tsükliõppe õppijate raskusi välispraktika sooritamiseks aja leidmist kooli- ja tööelu kõrvalt. Kõige aktiivsemad on välispraktika võimaluste kasutamise osas TT õppijad – TT õppekavarühmas on kujunenud Prantsusmaa oluliseks sihtriigiks, kus igal aastal pakutakse kahele õpilasele praktikakohta. Kooli kodulehel on põhjalik informatsioon välispraktika sooritamise võimaluste kohta, samuti õpilaste praktikalood (sh ka ühe kondiitri õpilase praktika Prantsusmaal).

Õppekavarühmades on seatud eesmärgiks tööandjatega tõhusam, tihedam koostöö, sh praktikakohtadega ning koolil on kirjutatud vastavasisuline projekt. Komisjon soovib projekti raames kasutada kõiki võimalusi praktika erinevate aspektide arendamiseks.

Õppesisu, -metoodika ja hindamine

Õppekavarühmade õppekavadel on õppesisu, õppemetoodika ja hindamine asjakohased (vt ka *Õppekava ja õppekavaarendus*); need on kirjeldatud rakenduskavades ja praktika puhul praktikaga seotud juhendmaterjalides. Õpiväljundite saavutamiseks kasutatavate õppemeetodite osas peavad õpingutega seotud õpetajad nõu teispäevastel koostööaegadel. Õppetöös kasutatakse metoodikaid, mis sobivad õppekavade sihtrühmaks olevatele õppijatele (nt diskussioon, väitlus, probleemülesannete lahendamine).

Kõikides õppekavarühmades kasutatakse aktiivselt projektõpet, mille käigus lõimitakse erinevate moodulite hindamisülesandeid, nt TN ÕKR projekt „Kimonod“; TT ÕKRis tordilaat – õpilased valmistasid tordid ja osalesid müügitöös; MT ÕKRis mänguväljakute atraktsioonid. TT ÕKR õppekavade iseseisev töö saab väljundi toidublogina (õpimappina), milles kajastuvad kõik põhimoodulid. MT ÕKRis on õppeprotsess üles ehitatud kompleksülesannetele, mille hindamise meetodiks on portfoolio/õpimapp. Teoreetilisi teadmisi kontrollitakse elektrooniliste testidena, mida tagasisidestatakse koheselt pärast sooritamist. Kutseõpetajate juhendamisel täidetakse hinnatavatel erialadel reaalseid tellimustöid.

Õppetöösse on lõimitud digikompetentsust tõstvad tegevused. Õppetöös kasutatakse peamiselt mitteeristavat hindamist, millega hinnatakse õpitulemuste vastavust õpiväljunditele. Õppijatele antakse tagasisidet nii õppetöö käigus kui mooduli lõppedes, suuliselt ja kirjalikult. Praktika

õpiväljundite saavutatust hindavad osaliselt praktikaettevõttepoolsed juhendajad, osaliselt koolipoolsed praktikajuhendajad, oma roll on ka õppija enesehinnangul. Praktika kokkuvõttev hinne/hinnang selgub praktika kaitsmisel.

Õppijate toetamine

Eneseanalüüsi põhjal tekivad hinnatavate õppekavarühmade õppijatel (st tsükliõppes õppivatel täiskasvanutel) ennekõike probleemid õppetöö, töö- ja isikliku elu ühendamisel. Sellest tulenevalt tekivad ka puudumised õppetööst ja õppevõlgnevused, mis omakorda tingib õpingute katkestamise. Vestlustel õppijate ning vilistlastega saime kinnitust, et sisseastumisel informeeritakse õppijaid piisavalt õppe, sh praktika korraldusest, kuid õpingute alguses ei taju siiski kõik õpilased, kui suureks väljakutseks võib tegelikkuses kujuneda töö ja üsna pika praktika ühildamine.

Koolis on hästi toimiv tugisüsteem, kus spetsialistid teevad omavahel pidevat ja tõhusat koostööd. Kooli õppesekretär nõustab õppijaid VÕTA teemadel. Tekkinud probleemide esmane märkaja on rühmajuhataja, kes vastavalt olukorrale suunab õppija edasi kooli vastava spetsialisti juurde. Tugipersonaliga vesteldes jäi ühe olulisima teemana kõlama nii õpilaste kui õpetajate vaimse tervise ja heaolu hoidmine. Koolis on pühendunud ja aktiivne sotsiaalpedagoog, kelle südameasjaks ongi nii õpilaste kui ka teiste kooli töötajate vaimne tervis. Kui kursusejuhatajate arvates vajavad täiskasvanud õppijad harva sotsiaalpedagoogi juurde suunamist, siis vestluses tugipersonali ja sotsiaalpedagoogiga selgus, et täiskasvanud õppijad on üha sagedamini leidnud julguse oma muredes abi otsida ning täiskasvanud õppija pöördumine sotsiaalpedagoogi poole viimastel aastatel on kasvanud. Eriti praegusel ajal on teravamalt ilmnenud täiskasvanud õppijate vajadus psühholoogilise toe järele väga erinevates küsimustes (perekondlikud, finantsilised, lastega seonduvad jt mured). Sotsiaalpedagoogi tupp astutakse ka erialavaliku ja karjääriga seotud teemadel vestlemiseks. Koolis suhtutakse tõsiselt õppurite vaimsesse tervisesse ning tuntav oli tugipersonali mure õpilaste vaimse tervise osas eriti praegu COVIDist tingitud olukorras, mil paljudel õpilastel on tekkinud mitmesuguseid vaimse tervise probleeme, sageli selles tulenevalt ka õppetöös maha jäämine. Seega on koolis tehtud igati positiivne otsus, et alates 2020. aasta novembrist käib koolis ka psühholoog kord nädalas, lisaks on kool valmis sisse ostma terapeuditeenust, mis praegusel keerulisel ajal teeks psühholoogilise abi veelgi paremini kättesaadavaks.

Õppijaid on erinevate digitehnoloogiliste vahendite kasutamise osas valmis nõustama kooli haridustehnoloog, kuid esmajärjekorras peab õppijad selles vallas aitama siiski õpetaja.

Õppijad saavad vajadusel taotleda erinevaid õppetoetusi, nt sõidukulude hüvitamist või majanduslike raskuste korral eritoetust. Kuna materjalide töötlemise ÕKR praktiline töö toimub Tehnoloogiamajas, Upal, on õppijatele korraldatud transport esmaspäevast reedeni.

Järeldused

Tugevus

- Kõikides õppekavarühmades aktiivselt nii õppe- kui hindamismeetodina kasutatav praktilise väljundiga projektõpe, mis võimaldab õppijatel moodulite ja erialade vahelist koostööd ja hindamisülesannete sooritamist ning arendab võtmepädevusi, nt meeskonnatöökust, suhtlemis- ja ettevõtluspädevust.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Praktikaettevõtete kontaktis olemise regulaarsus õppija praktika ajal on erinev nii õppekavarühmade vahel kui ka õppekavarühmade sees. Praktikakorralduse eeskirjas on sätestatud, et koolipoolne praktikajuhendaja külastab Saare maakonnas asuvaid

praktikakohtasid vähemalt ühel korral praktika perioodi vältel, kuid seda eesmärki ei ole vaadeldavates õppekavarühmades saavutatud. Eneseanalüüsi kohaselt on õppijatega praktika ajal hoitud kontakti peamiselt emaili ja telefoni teel. Soovitame kooli praktikakorralduse eeskirja järgida ja ka täiskasvanud õppijat praktika ajal külastada. See annab koolile võimaluse olla regulaarselt ettevõttega (mitte ainult õppijaga) ühenduses, samas toetada õppijat pika praktika vältel ja ennetada õpingute katkestamist.

Arenguvõimalused

- Ettevõtete praktikajuhendajate koolitused toimuvad ebaregulaarselt, õppekavarühmades ei ole loodud juhendajate koolitamiseks selget süsteemi. Komisjon soovib luua ja rakendada selge ettevõtete juhendajate koolitamise ja ettevõtete tunnustamise süsteemi ühtsetel alustel kõikides õppekavarühmades. Soovitame, et oleks hinnatud kõikide praktikakohtade vastavus praktika (eesmärkide) täitmise tingimustele. Tingimustele vastavaks tunnustamine peaks olema eeldusel, et ettevõttepoolsed juhendajad on koolitatud või osalevad lähitulevikus koolitusel. Tunnustatud ettevõtted (st ettevõtted, kus on praktikajuhendajad koolitatud ja võimalik on praktika eesmärgid saavutada) avalikustada kooli kodulehel.
- Õppijad peavad õppekavarühmades üldjuhul ise praktikakoha leidma, kuid TT õppekavarühmas on see õppijate sõnul keeruline, sest paljud ettevõtted mandril keelduvad praktikantide võtmisest; osade ettevõtetega ei olnud õppijatel positiivne kogemus. Kui koolil on avalikustatud tunnustatud ettevõtete nimekiri, hõlbustaks see õpilaste pöördumist sobilike praktikaettevõtete poole. Kool võiks sõlmida eelkõikuleppeid valdkonnas hinnatud ettevõtetega (sh mandril), kus on võimalik saavutada praktikaga ettenähtud õpiväljundeid (see tähendab ka eelnevalt praktikajuhendajate väljaõpet, mis tagaks suurema õppijate rahulolu praktikaga). Tänu kooli initsiatiivile võiks sellise koostöö tulemusel lihtsamalt kutsuda kooli eriala spetsialiste õpetama ja meistriklasse tegema; ettevõtted leiavad vilistlaste hulgast tulevasi töötajaid jne.
- Praktikalepingutes on kirjas praktika maht tundides. Praktika läbimist võiks arvestada ennekõike õpiväljundite saavutamise põhiselt (st mitte lugeda praktika sooritamiseks kulunud tunde ning õpilane võib ettevõttes praktika kiiremini läbida). Sellise õpiväljundite saavutamise põhise praktika rakendamine eeldab seda, et ka praktika ettevõtete juhendajatele selgitatakse seda ja nad on teadlikud nüüdisaegase õpikäsituse põhimõtetest (teiste teemade kõrval tuleks neid arusaamu tutvustada juhendajate koolitustel).
- Kuna praktikandi juhendamine on ettevõtte praktikajuhendajale lisatöö, kaaluda koolipoolseid erinevaid motiveerimise võimalusi (mis ei pea olema lisatasu), nt korraldada tasuta koolitusi praktikaettevõtete esindajatele, kaasata tööandjad/praktikajuhendajad (rahvusvahelistesse) koostööprojektidesse, õppekäikudele, õpirändesse. Uurida neilt endilt, mis neid motiveeriks. Teavitada võimalustest praktikajuhendajaid.
- Õppekavarühmades ettevõtetega süsteemse koostöö arendamisel kaaluda praktikaettevõtete juhendajate kutsumist praktika kaitsmistele, nt TN õppekavarühmas on jäetud juhendaja kutsumine õppija otsustada. Soovitame kõikides õppekavarühmades ühesugusel alustel kutsuda ettevõtte praktikajuhendajaid regulaarselt praktika kaitsmistele. Kaaluda ka praktikajuhendajate kaasamist praktika hindamisse, mis on üheks osaks kooli ja ettevõtete vahelisest koostööst. Lisaväärtusena võimaldaks juhendaja osavõtmine praktika hindamisest/kaitsmisest ettevõtetega ka muudel teemadel arutelusid algatada, nt koolitusvajaduste/jätkuõpete väljaselgitamiseks.
- Kõikidel hinnatavatel erialadel on suur väljalangevus, mida nii kool kui ka komisjon näeb olulise probleemina. Soovitame lisaks juba ellu viidud ja eneseanalüüsis kavandatud tegevustele kaaluda õpingute katkestamise vähendamiseks ka nt praktilise töö läbiviimist

graafiku alusel TT õppekavarühmas, regulaarset kontakti õpilasega praktika ajal, praktika vaheesitlusi.

- Leida rohkem võimalusi nii õppijate kui ka vilistlaste kaasamiseks erialade tutvustamisel ja turundamisel, nt õppijate võtmes tehtud virtuaaltuurid konkreetse eriala osas. Kaaluda erialade tutvustusi kodulehel täiendada veelgi mitmekesisema infoga ja lisada lehele kõik erialad. Võimalusel õppijate blogide kasutamine eriala tutvustuses (õppijate nõusolekul). Kui õppesuunal on omad sotsiaalmeediakontod või blogid (nt Mark Bakery), siis võiks need olla huviäratamiseks eriala tutvustuste juurde lingitud.
- Toiduainete töötlemise õppekavarühmas soovib komisjon kaaluda tihedamaid ja lühemaid tsükleid harvade ja pikkade tsüklite asemel. Võiks jätta praktilisse õppetundi baastooted, rõhk põhitehnoloogiate tundmaõppimisel (põhitaignad jne); muud jätta nt valikõpingutesse, et jääks rohkem aega analüüsiks ja tagasiside andmiseks õppijale.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. **Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;**
2. **Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.**

Õpetajate koosseis, kvalifikatsioon, töömahu ja ametikohtade planeerimine

Õpetajate koosseisu hinnatavates õppekavarühmades on allpool analüüsitud kooli eneseanalüüsis (sh tabelites 4 ja 5) ning koolilt saadud lisainformatsiooni põhjal. Komisjoni hinnangul on kõigi kolme vaadeldava õppekavarühma õppekavad kaetud oma valdkonda tundvate pädevate praktikajuhendajate ja kutseõpetajatega, kellest mõned töötavad koolis osalise koormusega ja praktiseerivad eriala ka väljaspool kooli. Lisaks kaasatakse õppetöösse spetsiifiliste teemade käsitlemiseks valdkonna eksperte (kooli eneseanalüüsis on neid nimetatud terminiga „praktikud“).

TN ÕKRis õpetab tabel 4 järgi kokku 9 õpetajat, viimasel paaril aastal on lisandunud ka kaks uut. Koosseisus on 5 kutseõpetajat (nendest vähemalt kahel on pikaajaline töökogemus erialal) ning 4 üldõpingute õpetajat. 2021 kevadel on plaanis kaasata õppetöösse veel üks moekunstnik. Lisaks on hindamisperioodil tehtud koostööd ka teiste tööandjate esindajatega, kes küll tunde koolis ei ole andnud, kuid on juhendanud praktikante (nt Traumann Design OÜ). Kõik ÕKR õpetajad vastavad kvalifikatsiooninõuetele. Rühmajuhataja, kes tegeleb õpilaste praktika juhendamisega on ise ka kutseõpetaja ning omab pikaajalist töökogemust rõivaste konstruktor-tehnoloogina ja õmblustehnoloogina. Komisjoni hinnangul on teretulnud praktikute kaasamine õppetöösse, kes rikastavad õppetööd erinevate töövõtete ja oskustega.

TT ÕKRis on vastavalt tabelile 4 kokku 17 õpetajat, kellest 4 on kutseõpetajad ja üks kooliväline valdkonna praktik. Aastate vältel on kaasatud veel mitmeid eriala spetsialiste. Näiteks on pikaajaliselt pagari ja kondiitri õppekavadel panustanud töömaailma spetsialistina õppetöösse Olde Hansa ja Clazz peakokk võlaõigusseadusliku lepingu alusel, õpetades erinevate kreemide valmistamist. Samuti on

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

rakendatud tööandjaid just praktiliste tundide läbiviimisel eesmärgiga viia õppijad kokku võimalike tulevaste tööandjatega (hindamisperioodil vähemalt kolm sellist tööandjat kondiitri õppekaval). TT ÕKR puhul on välja toodud, et 3 kutseõpetajat ei vasta kvalifikatsioonile, kuid need on peamiselt eriala praktikud, kes ei vasta nõuetele pedagoogiliste pädevuste tõttu.

MT ÕKRis õppekavarühmas kokku õpetab 13 õpetajat, nendest 8 kutseõpetajat, kellest omakorda 3 praktiseerivad aktiivselt oma eriala ka väljaspool kooli. Tisleri ja mööblirestauraatori õppekavadel õpetab 6 kutseõpetajat (sh 2 praktikut) ning CNC puidutöötlemiskeskuse operaatori õppekaval 4 kutseõpetajat, sh üks praktik. Eneseanalüüsi järgi on ÕKRis kolm kvalifikatsiooninõuetele mittevastavat õpetajat. Komisjoni ja ka õpilaste hinnangul, kellega vestlesime, on oluline õppekavarühmas jätkata valdkonna ekspertide kaasamist spetsiifiliste teemade õpetamiseks MT õppekavarühma kõikidel erialadel.

Kool toetab õpetajate kvalifikatsioonitaseme tõstmist. Väga positiivseks saab pidada kooli juhtkonna otsust motiveerida õpetajaid seda tegema läbi töötasu tõstmise (st õpetajatele, kes omavad kehtivat õpetaja, kutseõpetaja või andragoogi kutsetunnistust, rakendatakse alates 2017.a septembrist kõrgemat õpetaja töötasu alammäära). Õppekavarühmades on mitu õpetajat asunud oma kvalifikatsiooni tõstmata nt magistriõpingutes. Õpetajate magistriõpingute teemad võiksid võimalusel haakuda kooli vajadustega erinevate uuringute (sh nt rahulolu uuringute) korraldamisel.

Õpetajate ametikohad on planeeritud. Ametikohtade suurus hinnatavates ÕKRides on 0.5-1.0. Õpetajate vajaduse igaks õppaastaks prognoosib iga ÕKR juhtõpetaja pärast uueks õppeaastaks tunnijaotuskava koostamist. Pedagoogide vajadust hinnatakse kaks korda aastas, kevadel ja sügisel (kevadel vastuvõtuplaani põhjal ning sügisel tegelikult avatavate õppegruppide põhjal). Direktori sõnul on kurvastav, et uus õpiinfosüsteem Tahvel ei toeta õpetajate koormuste arvestamist (selleks ei ole süsteemis võimalusi, andmed vajavad käsitsi töötlemist), kuid loodetakse Tahvli edasiarendustele.

Rühmajuhataja tööülesannete hulka kuulub õppegrupi praktikadokumentatsiooni ettevalmistamine ja õpilaste praktika juhendamine. MT õppekavarühmas on tööl täiskohaga rühmajuhataja, TN ja TT õppekavarühmades on kutseõpetajad ka rühmajuhatajad. Rühmajuhatajatel/praktikajuhendajatel ei ole õnnestunud praktikakohtade külastamine (või praktikaettevõttega ühenduse võtmine) vähemalt kord praktika jooksul, nagu kooli praktikakorralduse eeskiri ideaalis ette näeb. Sellele saime kinnitust praktikaettevõtete juhendajate ja rühmajuhendajatega vestluste käigus. Põhjuseks võib olla ülesannete killustatus ja/või erinevate rollide proportsionaalsus rühmajuhataja töökoormuses. Praktikaettevõtetega ühenduses olemine on äärmisel oluline nii õppija kui ka kooli ja ettevõtte vahelise koostöö seisukohast. Hindamiskomisjoni ettepanekul võiks kõikides hinnatavates õppekavarühmades kaaluda variante, mis võimaldaksid rühmajuhatajate koormust planeerida selliselt, et nad saaksid vajalikul määral ka praktikale keskenduda, nt kontakttundide arvu vähendamist praktikajuhendamise eesmärgil (sh praktikakohtade külastamiseks).

Õpetajate **vanuseline koosseis** on komisjoni hinnangul kõikides ÕKRides praegu heas tasakaalus, kuigi tabelist 5 ei selgu eraldi kutseõpetajate keskmine vanus. Kõikides hinnatavates ÕKRides on õpetajad erinevast vanusegrupist, mis võimaldab noorematel õpetajal õppida ja areneda vanemate elukogenud kolleegide kõrval. Eneseanalüüsis näeb kool MT ÕKRi ühe parentusvaldkonnana õpetajate põlvkonna vahetumist, kuna osa õpetajad on jõudnud 60+ vanusegruppi.

Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng

Vastavalt kooli tulemusvestluste läbiviimise korrale viiakse kooli töölepinguga õpetajatega **tulemusvestluseid** läbi vähemalt kord aastas. Tulemusvestlused peavad põhinema õpetaja eneseanalüüsil, mis tugineb kutsestandardil, ja vestluste käigus otsustatakse ka (kutse)õpetajate

taseme- ja täienduskoolitustel osalemise vajadus. Tulemusvestlustest saavad suunajuhid sisendit oma valdkonna ja kogu kooli koolituskava koostamiseks. Tulemusvestluste kaugem eesmärk on toetada õpetajaid kvalifikatsiooni saavutamisel ja tõstmisel ning vastavate kompetentside kasutamisel igapäevatoös. Vestluses kutseõpetajatega selgus, et erinevate õppesuundade juhtõpetajad kasutavad tulemusvestluste läbiviimisel erinevaid lähenemisi, nt MT õppekavarühmas viiakse vestluseid läbi spontaanselt, TT õppekavarühmas õpetaja eneseanalüüsile tuginedes. Komisjon soovib süsteemselt ja järjekindlalt õppekavarühmades/valdkondades õpetajatega tulemusvestluste läbiviimist eneseanalüüsi alusel – nt tugipersonaliga vesteldes oli selge, et töötajad hindavad sisulisi vestlusi, mille käigus saavad tagasisidet oma tööle ning anda ka oma tagasiside ÕKR juhtimisele, õppetööle jm. Koostöövestlused (vabamas vormis, mitte tingimata eneseanalüüsi põhjal) võiksid toimuda ka praktikutega.

Kutseõpetajatele on loodud võimalused igakülgeks **enesetäiendamiseks** nii koolituste kui stažeerimise kaudu (õppekasvatusala töötajate tööalase täienduskoolituse kord näeb kutseõpetajate regulaarse stažeerimise ettevõtetes soovitatavalt vähemalt 2 nädalat iga kolme aasta tagant). Esitatud dokumentide ja kutseõpetajate käesoleva aasta koolitusplaanist on näha, et pagari ja kondiitri erialade õpetajad on viimastel aastatel regulaarselt stažeerinud nii Eesti ettevõtetes kui ka välismaal. Samuti on täiendatud ennast erialastel koolitustel ja kursustel (sh töömaailma praktikud). Käesoleva aasta koolitusplaanis kajastub esimesel poolaastal TN õppekavarühma õpetajate mitu erialast koolitust. MT ÕKR kutseõpetajatel on kavas osaleda puitmaterjali töötlemise võrgustiku kohtumisel ning erialastel veebipõhistel koolitustel, kuid komisjon ei saanud kinnitust kõikide õpetajate regulaarse stažeerimise osas, sest selle kohta kutseõpetajad vestluse ajal asjakohaseid näiteid ei toonud. Mööblirestaureerimise õppekava puhul on osade kutseõpetajate erialane täiendamine piirdunud õppereiside ja ettevõtete külastustega. Kooli esitatud lisainformatsiooni põhjal osalesid mööblirestaureerimise kutseõpetajad spetsiifilisel viimistlemise koolitusel, mis oli ainult antud õppekavaga seotud, kuid nimetatud koolitust ei saa pidada piisavaks. Puudub tõendatud süsteemne enesetäiendamine ja seetõttu ei ole komisjon veendunud, et mööblirestaureerimise õppekava kõigil õpetajatel on ajakohane oskusteave oma valdkonnas.

Kogu aasta vältel on õpetajatel võimalik soovi korral koolitusi/kursusi juurde võtta ning siiani on üldjuhul õppekavarühmade õpetajad saanud käia kõigil soovitud koolitustel; õpetajate sõnul ei ole selles osas finantsvahenditega probleeme. Lisaks erialastele koolitustele korraldatakse ülekoolilisi koolitusi erinevatel teemadel (nt 2018. aastal koolisisene hindamiskoolitus, eesmärgiga muuta moodulite rakenduskavu; digikoolitused, pedagoogilised arendusseminarid jm), millest õppekavarühmade õpetajad on osa võtnud ja pidanud neid ka vajalikuks. Samuti on rühmajuhatajatel mitmekesiseid võimalusi arendada just rühmajuhataja tööks vajalikke oskusi. Näiteks plaanib MT rühmajuhataja sel aastal osaleda töövarjutamises Tartu Kutsehariduskeskuses, kus teemaks rühmajuhataja kui mentor.

Õpetajad jagavad stažeerimise käigus ja koolitustel saadud kogemusi, materjale nt koostöötehisipäevade raames, mis on spetsiaalselt mõeldud omavaheliseks koostööks, ja muudel kogunemistel. Samuti on koolitustelt saadud kasulikke teadmisi, mida õppetöös kohe rakendatud, nt pagari ja kondiitri õppekavadel on kutseõpetajad rakendanud uusi tehnilisi oskusi ja võtteid, uusi materjale, teistes riikides ja kultuurides nähtu tulemusena on kasutusele võetud erinevaid küpsetusmeetodeid. Kui enne COVIDi pandeemia algust oli mõned praktikud koosolekutest natuke kõrvale jäänud, kuna ei viibi väikese koormuse tõttu pidevalt koolis, on nüüd aktiivne digikeskkondade kasutuselevõtt soosinud koosolekutega liitumist ja ühistest aruteludest osa võtmist.

Õpetaja ametis algajaid toetab kool oma personalipoliitikas kirjeldatu põhjal mentoriga. Mentortegevust kirjeldasid vestluses ka nt TN ÕKR õpetajad, kuid nad ei olnud teadlikud mentori määramisest direktori käskkirjaga. Õppetöösse kaasatud töömaailma esindajaid (praktikuid) juhendab

ja toetab õppetöö läbiviimisel praktikute sõnul nende otsene juht (valdkonna juhtõpetaja või õppekava kandev õpetaja nt kergete rõivaste rätsepa õppekaval). Alustavate õpetajate toetuseks on ametis referent, juhendeid tutvustab kantseleijuht.

Õpetajaid nõustavad infotehnoloogilistes küsimustes vajaduspõhiselt kaks haridustehnoloogi, nt õpikeskkondade jmt osas. Proovitud on teemadepõhist lähenemist, kuid see hääbus ühiste aegade leidmise raskustes. Haridustehnoloog toetab õpetajaid nii digivahendite kasutamisel kui ka digitaalse õppematerjali loomisel, samuti e-tundide läbiviimisel. Väga positiivse praktikana saab välja tuua haridustehnoloogi lähenemise, kus õpilase probleemide korral õpetab ta esmalt õpetajat, kes omakorda aitab õppijat mure lahendamisel. Nii õpib õpetaja esmalt ise! Õpetajate toetamiseks õppijate eripärade märkamisel ja nendega õppetöös arvestamisel on kooli sotsiaalpedagoog korraldanud õpetajatele vastavaid koolitusi.

Õppekavarühmade õpetajate hinnangul on nad **tunnustamise süsteemiga** rahul ja tunnevad, et nende tööd koolis hinnatakse. Seda kinnitavad ka koolis läbiviidud küsitluste tulemused: kõigis õppekavarühmades on võrdselt väga kõrged hinnangud antud õpetajate motivaatoritele/tunnustamisele. Kõige enam toodi komisjoniga vestlustel olulisena välja häid kolleege ja nende toetust igapäevases töös. Eneseanalüüsis on kajastatud aastatel 2016-2020 õppekavarühmade õpetajate tunnustamisi erinevate ettevõtmiste eest, nt TN õppekavarühmas õpilasfirmade, õpilaste tulemusliku juhendamise ja motiveerimise eest, ettevõtlusõppe edendamise eest koolis; TT õppekavarühmas õpilaste igapäevatoos juhendamise ja motiveerimise eest ning rahvusvahelistel võistlustel juhendamise eest; MT õppekavarühmas nt uute interaktiivsete õppevahendite ja tehnoloogiate kasutuselevõtmise eest õppetöös. Aasta kolleegi tiitliga on eri aastatel pärjatud TN ja MT kutseõpetajaid. Hindamiskülastuste vestlustes kutseõpetajate ja personaliga toodi korduvalt välja, et kõige rohkem ollakse rahul oma kolleegidega ja koostöisusega. Väljendati ka rahulolu kooli juhtkonnaga.

Eneseanalüüsis esitatud andmetest nähtub, et 2018. aastal läbi viidud riikliku küsitluse põhjal on kogu kooli õpetajaskonna rahulolu kooli erinevate aspektidega (nt põhivajaduste rahuldatus, koolikeskkond, kutsekooli maine) Eesti keskmisest pisut kõrgemad. Koolis aastatel 2016-2019 õppekavarühmiti korraldatud küsitluste vastused olnud erinevad ja tulemused aastate lõikes pisut kõikunud. Nt 2019.a rahulolu juhtimisega – KAK keskmine on 4,22 (5-palli skaalal), samas kui MT ÕKRis jäävad vastused sel perioodil vahemikku 3,81-4,41 (rahuolu tõusnud); TTs vahemikku 4,7-4,43 ehk samuti kasvanud; TNis olnud stabiilne ja kõige madalam – 3,92-3,95. Töötajate rahulolu arenguvõimalustega hinnatavates õppekavarühmades on sel perioodil tõusnud (TNis 4,05-lt 4,25-le; TTs 4,05-lt 4,30-le; MTs 4,04-lt 4,63-le).

Järeldused

Tugevused

- Motiveeritud ja pühendunud õpetajad, kes on taotlenud kutseõpetaja ja täiskasvanute koolitaja erinevate tasemete kutseid ning kes hindavad ja väärtustavad üksiti ka tugipersonali tuge.
- Oma valdkonnas hinnatud spetsialistide kaasamine õppesse, kes loovad ühenduse õppija ja töömaailma vahel ja rikastavad õpet oma erialaste teadmiste, kogemuste ja kompetentsidega.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Praktika juhendajatel (st rühmajuhatajatel) ei õnnestu praktikakohti külastada vähemalt kord õpilase praktikaaja jooksul, nagu kooli praktikakorralduse eeskiri ideaalis ette näeb. Kõikides

hinnatavates õppekavarühmades on soovitatav kaaluda variante, mis võimaldaksid kutseõpetajast praktikajuhendaja koormust planeerida selliselt, et nad saaksid vajalikul määral praktikale keskenduda, nt kontakttundide arvu vähendamist praktikajuhendamise eesmärgil (sh praktikakohtade külastamiseks).

- Vestluses kutseõpetajatega selgus, et MT õppekavarühmas viiakse vestluseid läbi spontaanselt, TT õppekavarühmas õpetaja eneseanalüüsile tuginedes. Soovitame juhinduda koolis kehtestatud tulemusvestluste läbiviimise korrast ja kõikides hinnatavates õppekavarühmades/valdkondades viia kutseõpetajatega tulemusvestlused läbi eneseanalüüsi alusel.

Arenguvõimalused

- Eneseanalüüsis kirjeldatud ja vestluste põhjal on **materjalide töötlemise õppekavarühma** õpetajate stažeerimine ja erialastel koolitustel osalemine ebaühtlane. Mööblirestaureerimise õppekava puhul on vestluste põhjal osade kutseõpetajate erialane enesetäiendus piirdunud õppereiside ja ettevõtete külastustega. Õpetajate kvalifikatsiooni tõstmiseks ja enesetäiendamiseks soovitame õpetajatel regulaarset stažeerimist valdkonnas tunnustatud firmades, ettevõtetes ja asutustes.
- Koostöövestlusi vabamas vormis võiks läbi viia ka õppekavadel õpetavate praktikutega. Koostöövestlustest selguks õppetöösse kaasatud erialaspetsialistide vajadus pedagoogiliste oskuste arendamiseks.
- Kuulsime vestlustel, et COVIDist tulenev olukord on ajendanud koosolekute läbiviimisel kasutama digivõimalusi ja tänu sellele saavad nüüd ka töömaailma praktikud vestlustest sagedamini osa võtta. Soovitame ka edaspidi, st „tavaolukorras“ praktikuid elektrooniliste keskkondade vahendusel aruteludesse rohkem kaasata, sh kutsuda neid rohkem ka teispäevastele koostööseminaridele (või analoogsetele õppekavarühma sisestele aruteludele).

Kooli juhtkonnale

Komisjon tunnustab kooli juhtkonda, et alates 2017. aastast on otsustatud, et töötasu määr on seotud õpetaja kvalifikatsiooni tasemega, motiveerides sellise meetmega õpetaja kvalifikatsiooni taseme tõstmist. Eraldi võiks motiveerida ka õpetajate erialase kutsekvalifikatsiooni taotlemist ja omandamist.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused toiduainete töötlemise, materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) ja tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamise ning naha töötlemise õppekavarühmade osas

Peamised järeldused

Tugevused

- Regulaarne ja tulemuslik õpetajate vaheline koostöö õppekavade arendamisel ja sidusa õppetöö planeerimisel näiteks koostöö teispäevade näol.
- Kõikides õppekavarühmades aktiivselt nii õppe- kui hindamismeetodina kasutatav praktilise väljundiga projektõpe, mis võimaldab õppijatel moodulite ja erialade vahelist koostööd ja hindamisülesannete sooritamist ning arendab võtmepädevusi, nt meeskonnatööoskust, suhtlemis- ja ettevõtluspädevust.
- Motiveeritud ja pühendunud õpetajad, kes on taotlenud kutseõpetaja ja täiskasvanute koolitaja erinevate tasemete kutseid ning kes hindavad ja väärtustavad üksiti ka tugipersonali tuge.
- Oma valdkonnas hinnatud spetsialistide kaasamine õppesse, kes loovad ühenduse õppija ja töömaailma vahel ja rikastavad õpet oma erialaste teadmiste, kogemuste ja kompetentsidega.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Õppekavarühmade õpetajad küsivad õpilastelt mooduli sisu kohta tagasisidet tundides mitteformaalse, kooli sõnul avatud vestluse käigus, mis on igati tervitatav tegevus. Õppekava kui *terviku* kohta tagasisidet ei ole kogutud. Kool peab tulemuslikumaks ja tõhusamaks jooksva tagasiside küsimist moodulitele ja õppeprotsessile, kuid soovitame kõikide erialade puhul enne lõpetamist õppekava kui terviku kohta küsida formaalset, dokumenteeritud tagasisidet, mis võimaldab analüüsida õppekava rakendumist ja kavandada parendustegevusi (kas arendada Tahvlit või leida muid võimalusi).
- Tisleri ja mööblirestauraatori eriala vilistlastega vestluses selgus, et õppijatel ei olnud võimalik valikaineid valida, kool tegi valikud nende eest. Rätsepa erialal ei saa näiteks õpilased 1. aasta valikmooduleid ise valida. Teeme ettepaneku võimaldada hinnatavatel õppekavadel õppijatel reaalselt valikmooduleid valida ja õppegrupis valikmooduli osas konsensusele jõuda. Kõikide õppekavarühmade erialadel võiks ka esimese aasta õppijaid varakult valikmoodulitest informeerida ja neil oma eelistus teada anda sisseastumisprotsessis või kohe õpingute alguses.
- Praktikaettevõtetega kontaktis olemise regulaarsus õppija praktika ajal on erinev nii õppekavarühmade vahel kui ka õppekavarühmade sees. Praktikakorralduse eeskirjas on sätestatud, et ideaalis kord praktika ajal peaks külastama rühmajuhataja praktikaettevõtet, kuid seda eesmärki ei ole vaadeldavates õppekavarühmades saavutatud. Eneseanalüüsi kohaselt on õppijatega praktika ajal hoitud kontakti peamiselt emaili ja telefoni teel.

Soovitame kooli praktikakorralduse eeskirja järgida ja ka täiskasvanud õppijat praktika ajal külastada. See annab koolile võimaluse olla regulaarselt ettevõttega (mitte ainult õppijaga) ühenduses, samas toetada õppijat pika praktika vältel ja ennetada õpingute katkestamist.

- Vestluses kutseõpetajatega selgus, et MT õppekavarühmas viiakse vestluseid läbi spontaanselt, TT õppekavarühmas õpetaja eneseanalüüsile tuginedes. Soovitame juhendada koolis kehtestatud tulemusvestluste läbiviimise korrast ja kõikides hinnatavates õppekavarühmades/valdkondades viia kutseõpetajatega tulemusvestlused läbi eneseanalüüsi alusel.
- Kodulehel üleval olevate õppekavade moodulite rakenduskavade vormistus on õppekavati erinev: ei sisalda üldse või sisaldavad osaliselt vajalikku informatsiooni (õppevorm, sihtrühm, vähemalt tiitelhel õppekava kood EHIS-es), mistõttu on huvigrupidel, sh nii praegusel kui tulevasel õppijal keeruline jälgida, milline rakenduskava on millise õppekava või õppevormiga seotud. Soovitame veenduda, et kodulehel avalikustatud rakenduskavades oleks kirjas õppevorm, sihtgrupp jm oluline.
- **Materjalide töötlemise õppekavarühma mööblirestauraatori õppekava** õppijate ja vilistlastega vestlustes selgus, et õppijad soovivad omandada teatud spetsiifilisi oskusi enda tarbeks ja lõpetamisel ei ole plaanis erialasele tööle minna. Samuti on Eesti tööturul mööblirestauraatorite järele vajadus suhteliselt väike, õppekaval õppijate arvud langustrendis ning piirkonnas puuduvad vastava kvalifikatsiooniga praktikaettevõtted. Eeltulenevast ning OSKA raportile tuginedes soovitame asendada mööblirestauraatori õppekava vastavate täienduskoolitustega või väikeettevõtjale sobiliku õppekavaga (tööandjate toetuskirja põhjal loodud).

Arenguvõimalused

- Kõikides õppekavarühmades võiksid täienduskoolituse õppekavad olla rohkem tasemeõppe õppekavade moodulitega võrreldavad ehk õpiampsud tasemeõppe õppekava täitmiseks, mida saab VÕTAgA arvestada. Täienduskoolituse õppekavad võiksid katta kutse kvalifikatsiooni kompetentse.
- Hinnatavates õppekavarühmades õppekavade loomisel on tuginetud vastavatele kutsestandarditele. Õppekavarühmades võiks kaaluda olemasolevatele esmaõppe õppekavadele sama taseme jätkuõppekavade koostamist tööandjate vajadustele vastavalt või ka vilistlaste tagasisidest lähtuvalt (st töömaailma sisendi põhjal), võimaldades lühemaid, konkreetsete kompetentside arendamist tasemeõppes. Nt toiduainete töötlemise õppekavarühmas kaaluda 5. taseme kondiitri ja pagari esmaõppe õppekavade asemel 4. taseme jätkuõppekavade loomist tuginedes tööandjate vajadustele ja toetuskirjadele.
- Kõikides õppekavarühmades õppekorraldusest (tsükliõppest) lähtuvalt on õppekavade moodulitele soovitatav luua enam struktureeritud e-õppematerjali ja e-kursusi, mis toetaksid ka kaugemal elavate õppijate õppimisvõimalusi. Kasutatavad ja õppijatele jagatud/jagatavad e-õppematerjalid võiksid olla kirjeldatud ka rakenduskavades õppematerjalide loetelus.
- Kõikidel hinnatavatel erialadel on suur väljalangevus, mida nii kool kui ka komisjon näeb olulise probleemina. Soovitame lisaks juba ellu viidud ja eneseanalüüsis kavandatud tegevustele kaaluda õpingute katkestamise vähendamiseks ka nt praktilise töö läbiviimist graafiku alusel TT õppekavarühmas, regulaarset kontakti õpilasega praktika ajal, praktika vaheesitlusi.
- Ettevõtete praktikajuhendajate koolitused toimuvad ebaregulaarselt, õppekavarühmades ei ole loodud juhendajate koolitamiseks selget süsteemi. Komisjon soovib luua ja rakendada selge ettevõtete juhendajate koolitamise ja ettevõtete tunnustamise süsteemi ühtsetel alustel kõikides õppekavarühmades. Soovitame, et oleks hinnatud kõikide praktikakohtade

vastavus praktika (eesmärkide) täitmise tingimustele. Tingimustele vastavaks tunnistamine peaks olema eeldusel, et ettevõttepoolsed juhendajad on koolitatud või osalevad lähitulevikus koolitusel. Tunnustatud ettevõtted (st ettevõtted, kus on praktikajuhendajad koolitatud ja võimalik on praktika eesmärgid saavutada) avalikustada kooli kodulehel.

- Õppijad peavad õppekavarühmades üldjuhul ise praktikakoha leidma, kuid toiduainete töötlemise õppekavarühmas on see õppijate sõnul keeruline, sest paljud ettevõtted mandril keelduvad praktikantide võtmisest; osade ettevõtetega ei olnud õppijatel positiivne kogemus. Kui koolil on avalikustatud tunnustatud ettevõtete nimekiri, hõlbustaks see õpilaste pöördumist sobilike praktikaettevõtete poole. Kool võiks sõlmida eelkokkuleppeid valdkonnas hinnatud ettevõtetega (sh mandril), kus on võimalik saavutada praktikaga ettenähtud õpiväljundeid (see tähendab ka eelnevalt praktikajuhendajate väljaõpet, mis tagaks suurema õppijate rahulolu praktikaga). Tänu kooli initsiatiivile võiks sellise koostöö tulemusel lihtsamalt kutsuda kooli eriala spetsialiste.
- Eneseanalüüsis kirjeldatud ja vestluste põhjal on **materjalide töötlemise õppekavarühma** õpetajate stažeerimine ja erialastel koolitustel osalemine ebaühtlane. Mööblirestaureerimise õppekava puhul on vestluste põhjal osade kutseõpetajate erialane enesetäiendus piirdunud õppereiside ja ettevõtete külastustega. Õpetajate kvalifikatsiooni tõstmiseks ja enesetäiendamiseks soovitame õpetajatel regulaarset stažeerimist valdkonnas tunnustatud firmades, ettevõtetes ja asutustes.
- **Materjalide töötlemise õppekavarühmas** soovitame OSKA raportile tuginedes koolil mõelda kivirestaureatori tasemeõppekava loomisele. Restaureerimismaastikul on suur defitsiit ka metallirestaureatorite järele, siit inspiratsioon ka sellesisulise tasemeõppekava loomiseks.

Kooli juhtkonnale

Tunnustame kooli juhtkonda, et juhtkond märkab ja väärtustab õpetaja ja andragoogi kutse taotlemist ning kvalifikatsioonitaseme tõstmist väljendub ka õpetajate palgalisas. Eraldi võiks motiveerida ka õpetajate erialase kutsekvalifikatsiooni taotlemist ja omandamist.